

Πρωτ. _____
 Αριθ. _____
 Διεκπ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της 4^θ, 15 Μαρτίου 2011,
 Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία
 ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ
 ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ**

**Άρθρο 1
 Σκοπός**

1. Σκοπός των ρυθμίσεων είναι η αιεφόρος διαχείριση και αποτελεσματική διατήρηση της βιοποικιλότητας, ως πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου.

2. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας προϋποθέτει διαδικασίες προγραμματισμού και διαχείρισης, στο πλαίσιο των οποίων εξασφαλίζεται ευρεία φάση διαβούλευσης, ώστε να αξιοποιείται η βέλτιστη επιστημονική γνώση και η διαθέσιμη τεχνογνωσία.

3. Οι ειδικότεροι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

α) Αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του διεθνούς δικαίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

β) Ενσωμάτωση στόχων διατήρησης της βιοποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού και στις τομεακές και αναπτυξιακές πολιτικές της χώρας.

γ) Απόκτηση επαρκούς γνώσης για την κατάσταση των ειδών και οικοσυστημάτων, ως κύριο εργαλείο για την αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση της βιοποικιλότητας.

δ) Αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση των σημαντικών περιοχών για τη βιοποικιλότητα, μέσα από τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών.

ε) Επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης της βιοποικιλότητας, στην οποία περιλαμβάνονται οι οικότοποι και τα είδη χλωρίδας και πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, ιδίως εκείνα που χαρακτηρίζονται ως σημαντικά, σπάνια ή απειλούμενα.

στ) Αποτελεσματικοί μηχανισμοί επιτήρησης, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τη

διατήρηση της βιοποικιλότητας.

ζ) Προώθηση της σημασίας της διατήρησης της βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων περιοχών γενικότερα στην κοινωνία.

**Άρθρο 2
 Ορισμοί**

Κατά την έννοια του παρόντος νόμου, νοούνται ως:

1. Βιολογική ποικιλότητα ή βιοποικιλότητα: η ποικιλία των ζώντων οργανισμών πάσης προελεύσεως, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των χερσαίων, θαλασσίων και άλλων υδατικών οικοσυστημάτων και οικολογικών συμπλεγμάτων, των οποίων αποτελούν μέρος. Επίσης, περιλαμβάνεται η ποικιλότητα εντός των ειδών, μεταξύ ειδών και οικοσυστημάτων (άρθρο 2 του ν. 2204/1994, ΦΕΚ 59 Α΄). Στη βιολογική ποικιλότητα περιλαμβάνεται τέλος η ποικιλότητα των γονιδίων μέσα και μεταξύ των ειδών.

2. Γεώτοποι: οι γεωλογικές-γεωμορφολογικές δομές που συνιστούν φυσικούς σχηματισμούς και αντιπροσωπεύουν σημαντικές στιγμές της γεωλογικής ιστορίας της γης, είναι σημαντικοί μάρτυρες της μακράς εξέλιξης της ή δείχνουν σύγχρονες φυσικές, γεωλογικές διεργασίες που συνεχίζονται να εξελίσσονται στην επιφάνεια της Γης.

3. Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση: Είναι η διαδικασία της διατήρησης πολλαπλασιαστικού υλικού ή βιώσιμων πληθυσμών, αυτόχθονων φυτικών ή ζωικών ειδών εκτός του φυσικού τους περιβάλλοντος, σε ειδικά διαμορφωμένα ανθρωπογενή περιβάλλοντα όπως οι βοτανικοί κήποι και οι τράπεζες γενετικού υλικού. Το υλικό αυτό μπορεί να παρέχει τη δυνατότητα επαναφοράς ατόμων στο φυσικό περιβάλλον για ενίσχυση των φυσικών πληθυσμών, όποτε και αν κριθεί απαραίτητο.

4. Εισβάλλον ξενικό είδος: Είδος φυτού, ζώου ή άλλου οργανισμού που εισάγεται, εκούσια ή ακούσια, από τον

άνθρωπο, σε περιοχές εκτός του ιστορικά γνωστού εύρους εξάπλωσής του και το οποίο, επεκτεινόμενο μέσω της διασποράς, εγκαθιστά πληθυσμούς, εκτός του σημείου πρώτης εισαγωγής του σε φυσικά ή ημι-φυσικά οικοσυστήματα, επηρεάζοντας αρνητικά τη δομή και λειτουργία τους.

5. Επιτόπια (in situ) διατήρηση: Είναι η διατήρηση των οικοσυστημάτων και των φυσικών οικοτόπων και, όταν πρόκειται για άγρια είδη, η συντήρηση και αποκατάσταση βιώσιμων πληθυσμών των ειδών στο φυσικό τους περιβάλλον, ενώ για την περίπτωση καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, η διατήρηση στο περιβάλλον, όπου έχουν αναπτυχθεί οι διακριτοί τους χαρακτήρες.

6. Ζώνη Ειδικής Προστασίας: Περιοχή προστασίας με βάση την Οδηγία 2009/147/ΕΚ, η οποία περιλαμβάνεται στο δίκτυο Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

7. Ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης είδους: Η κατάσταση ενός είδους, για το οποίο: (α) τα δεδομένα της δυναμικής των πληθυσμών του καταδεικνύουν τη συνέχιση της ύπαρξής του, σε μακροπρόθεσμη βάση, ως ζωτικό συστατικό στοιχείο των τύπων φυσικών οικοτόπων στους οποίους ανήκει, β) το γεωγραφικό εύρος κατανομής του δεν παρουσιάζει μείωση, ούτε υπάρχει κίνδυνος να μειωθεί στο άμεσο μέλλον, και γ) υπάρχει και θα συνεχίσει πιθανώς να υπάρχει ένα ενδιαίτημα επαρκούς έκτασης ώστε οι πληθυσμοί του να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα.

8. Ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης οικοτόπου: Η κατάσταση της διατήρησης ενός φυσικού οικοτόπου θεωρείται «ικανοποιητική» όταν η περιοχή της φυσικής κατανομής του και οι εκτάσεις που περιέχει μένουν σταθερές ή αυξάνονται ενώ η δομή και οι ειδικές λειτουργίες που απαιτούνται για τη μακροπρόθεσμη διατήρησή του υφίστανται και είναι δυνατόν να συνεχίσουν να υφίστανται κατά το προβλεπτό μέλλον και η κατάσταση της διατήρησης των χαρακτηριστικών ειδών κρίνεται ικανοποιητική κατά την έννοια του προηγούμενου στοιχείου.

9. Κόκκινος κατάλογος: Κατάλογος που παρέχει πληροφορίες για την ταξινομία, την κατάσταση διατήρησης και την κατανομή ειδών χλωρίδας και πανίδας, και άλλων στοιχείων της βιοποικιλότητας, τα οποία κατατάσσονται σε κατηγορίες επικινδυνότητας, σύμφωνα με κριτήρια που έχει θέσει η Διεθνής Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN), όπως προσαρμόζονται για περιφερειακές αξιολογήσεις (regional assessments).

10. Κρίσιμη παράκτια ζώνη: Το τμήμα της παράκτιας ζώνης, στο οποίο συναντώνται σε άμεση μεταξύ τους σχέση και αλληλεπίδραση το θαλάσσιο και το χερσαίο τμήμα αυτής. Περιλαμβάνονται ιδίως γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, εκτάσεις που αποτελούνται από υλικά διάβρωσης των χερσαίων περιοχών ή τη μεταφορά του ανέμου και από χαρακτηριστική χλωρίδα ή διαβρώνονται με τέτοιο ρυθμό, ώστε να προκύπτει κίνδυνος για ανθρωπογενείς εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες.

11. Οικολογικός διάδρομος: Διάδρομος γης που συνδέει υπάρχουσες προστατευόμενες περιοχές και επιτρέπει την ισορροπημένη ελευθεροεπικοινωνία των ειδών. Ένας οικολογικός διάδρομος πρέπει να παρέχει περιβάλλον παρόμοιο με εκείνο των δύο περιοχών.

12. Παράκτια ζώνη: Χερσαία και υδάτινα τμήματα, εκατέρωθεν της ακτογραμμής στα οποία η αλληλεπίδραση μεταξύ του θαλάσσιου και του χερσαίου τμήματος αποκτά τη μορφή πολύπλοκων συστημάτων οικολογικών

στοιχείων και πόρων αποτελούμενων από βιοτικές και αβιοτικές συνιστώσες που συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν με τις ανθρώπινες κοινότητες και τις σχετικές κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες. Η παράκτια ζώνη είναι δυνατόν να περιλαμβάνει φυσικούς σχηματισμούς ή μικρά νησιά στο σύνολό τους.

13. Τοπική ποικιλία: Το φυτικό σύνολο, εντός της χαμηλότερης γνωστής βοτανικής ταξινομικής ιεράρχησης, που ορίζεται από την αναπαραγωγίμη έκφραση των διακριτών και άλλων γενετικών χαρακτηριστικών (ν. 3165/2003, ΦΕΚ 177 Α'), το οποίο δεν είναι προϊόν σύγχρονης γενετικής βελτίωσης φυτών και το οποίο καλλιεργείται με περισσότερο παραδοσιακές γεωργικές πρακτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Άρθρο 3

Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών

1. Το Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών αποτελείται από όλες τις περιοχές που υπάγονται σε μια ή περισσότερες από τις κατηγορίες του άρθρου 19 του ν.1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'), με στόχο την αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των λοιπών οικολογικών αξιών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η εποπτεία της λειτουργίας και ο κεντρικός συντονισμός του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής τηρεί βάση δεδομένων με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία για την οικολογική κατάσταση και την κατάσταση διαχείρισης όλων των προστατευόμενων περιοχών ανά την Επικράτεια και δίνει τις κατευθύνσεις για την αειφορική διαχείριση των περιοχών αυτών, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής «Φύση 2000» (άρθρο 5 κ.υ.α. της 11.12.1998, ΦΕΚ 1289 Β').

Άρθρο 4

Αντικατάσταση του άρθρου 18 του ν. 1650/1986

Το άρθρο 18 του ν. 1650/1986 αντικαθίσταται ως εξής:
«1. Η βιοποικιλότητα, η φύση και το τοπίο προστατεύονται και διατηρούνται, ώστε να διασφαλίζονται οι φυσικές διεργασίες, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, η ισορροπία και η εξέλιξη των οικοσυστημάτων, καθώς και η ποικιλομορφία, η ιδιαιτερότητα ή η μοναδικότητα των συνιστωσών τους. Αντικείμενα προστασίας και διατήρησης αποτελούν επίσης τα σημαντικά είδη της αυτοφυσικής χλωρίδας, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα άγρια είδη και είδη συγγενή των καλλιεργούμενων ειδών, της άγριας πανίδας, των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων και άλλων ομάδων οργανισμών.

2. Χερσαίες, υγροτοπικές, θαλάσσιες ή μεικτού χαρακτήρα περιοχές, μεμονωμένα στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα προστασίας και διατήρησης λόγω της οικολογικής, βιολογικής, γεωλογικής, γεωμορφολογικής, εν γένει επιστημονικής ή αισθητικής σημασίας τους.

3. Οι περιοχές, τα στοιχεία ή τα σύνολα της παραγράφου 2 μπορούν να χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 19, ως:

- Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης
- Περιοχές προστασίας της φύσης
- Φυσικά πάρκα και ειδικότερα ως: εθνικά ή περιφερειακά πάρκα
- Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών και ειδικότερα ως: ειδικές ζώνες διατήρησης (Ε.Ζ.Δ.), ζώνες ειδικής προστασίας (Ζ.Ε.Π.) ή καταφύγια άγριας ζωής ή συνδυασμός αυτών.
- Προστατευόμενα τοπία και στοιχεία τοπίου ή προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί.

4. Αν για την προστασία και διατήρηση των περιοχών, των στοιχείων ή των συνόλων της παραγράφου 3 επιβάλλεται παράλληλα η εφαρμογή ορισμένων μέτρων σε γειτονικές εκτάσεις, οι παραπάνω περιοχές, τα στοιχεία ή τα σύνολα αποτελούν κεντρικό τμήμα μιας ευρύτερης περιοχής, στην οποία τα αναγκαία μέτρα προστασίας κλιμακώνονται κατά ζώνες.

5. α) Για τα αντικείμενα προστασίας και διατήρησης της παραγράφου 3 και τις ζώνες που τα περιβάλλουν καταρτίζονται σχέδια διαχείρισης, με τα οποία, στο πλαίσιο των όρων και προϋποθέσεων που τίθενται στις πράξεις χαρακτηρισμού: (α) καθορίζονται τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας για τη διατήρηση των αντικειμένων που προστατεύονται, (β) εξειδικεύονται οι όροι και περιορισμοί άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων με την επιφύλαξη της παραγράφου 7 του άρθρου 19 και της παραγράφου 9 του άρθρου 21 και (γ) προσδιορίζονται αναλυτικά οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες για την υλοποίηση έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση των αντικειμένων που προστατεύονται κατά περίπτωση. Τα σχέδια διαχείρισης συνοδεύονται από σχέδια δράσης, στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις, έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους και οι φορείς εφαρμογής τους.

β) Τα σχέδια διαχείρισης εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τις κατηγορίες 1, 2, 3, 4.1 και 4.2 και με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τις κατηγορίες 4.3 και 5 του άρθρου 19. Για τις περιοχές των κατηγοριών 4.1 και 4.2 του άρθρου 19, οι πράξεις έγκρισης των σχεδίων διαχείρισης λαμβάνουν υπόψη τους εθνικούς στόχους διατήρησης που καθορίζονται με την απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, όπως αυτή προσδιορίζεται στο εδάφιο γ' της παραγράφου 4.1 του άρθρου 19. Τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών στις οποίες περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν στη γεωργική και αλιευτική δραστηριότητα, εγκρίνονται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας αντίστοιχα.

γ) Οι διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης εφαρμόζονται αναλόγως και για την κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης για τα προστατευόμενα είδη της χλωρίδας και πανίδας, καθώς και για τους τύπους οικοτόπων του παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (L 206).

δ) Οι προδιαγραφές και το περιεχόμενο των σχεδίων διαχείρισης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η οποία εκδίδεται το αργότερο μέσα σε ένα έτος από την έ-

ναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Οι προδιαγραφές που αφορούν την άσκηση της γεωργικής και αλιευτικής χρήσης, καθορίζονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας αντίστοιχα.

ε) Τα σχέδια διαχείρισης ισχύουν για χρονικό διάστημα πέντε ετών. Αν η πενταετία παρέλθει χωρίς να εγκριθεί νέο σχέδιο διαχείρισης, η ισχύς του υφισταμένου παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την έγκριση του νέου σχεδίου.»

Άρθρο 5

Αντικατάσταση του άρθρου 19 του ν. 1650/1986

Το άρθρο 19 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 του ν. 3851/2010 (ΦΕΚ 85 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου:

1. Ως περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης (Strict nature reserves) χαρακτηρίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, ενδιαίτηματα σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας ή εκτάσεις που έχουν σημαίνουσα θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας. Οι περιοχές αυτές υπόκεινται σε αυστηρή φύλαξη από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας, όπως και η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται απολύτως αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ειδών ή οικοτόπων.

2. Ως περιοχές προστασίας της φύσης (Nature reserves) χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που μπορεί να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, επιστημονικών ερευνών και η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας. Οι περιοχές προστασίας της φύσης είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν προστατευόμενες περιοχές της παραγράφου 1.

3. α) Ως φυσικά πάρκα (Natural parks) χαρακτηρίζονται χερσαίες, υδάτινες ή μεικτού χαρακτήρα περιοχές, εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας και ποικιλίας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών, ιδίως βιολογικών, οικολογικών, γεωλογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Τα φυσικά πάρκα διακρίνονται σε εθνικά και περιφερειακά και είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν προστατευόμενες περιοχές των

παραγράφων 1, 2, 4 και 5.

β) Ο χαρακτηρισμός περιοχών ως φυσικών πάρκων αποσκοπεί στη διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και της βιοποικιλότητας, καθώς και στη διατήρηση της οικολογικής ποιότητας ευρύτερων περιοχών της χώρας, με παράλληλη παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων.

γ) Όταν το φυσικό πάρκο ή μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια ή δασική περιοχή ή όταν περιλαμβάνει μεγάλης σημασίας γεωτόπους, μπορεί να ονομάζεται ειδικότερα θαλάσσιο πάρκο, εθνικός ή περιφερειακός δρυμός ή γεωπάρκο, αντίστοιχα.

δ) Για την εκπλήρωση των πιο πάνω σκοπών, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα και διεξάγονται επιστημονικές έρευνες, ώστε οι περιοχές αυτές να προστατεύονται επαρκώς τόσο από φυσικές αιτίες υποβάθμισης όσο και από ανθρώπινες ενέργειες και επεμβάσεις που προκαλούν αλλοίωση της κατάστασης διατήρησης των προστατευτών αξιών.

ε) Με την επιφύλαξη της περίπτωσης στ' και της παραγράφου 8, στα φυσικά πάρκα επιτρέπεται η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και την τοπική αρχιτεκτονική, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές προβλέπονται στην πράξη χαρακτηρισμού και το σχέδιο διαχείρισης.

στ) Μέσα στα φυσικά πάρκα με την εξαίρεση τμημάτων τους που αποτελούν περιοχές των παραγράφων 1 και 2, είναι δυνατόν να επιτρέπονται λατομικές και μεταλλευτικές δραστηριότητες, εφόσον συμβάλλουν σημαντικά στην τοπική οικονομία και δεν προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασυμβίβαστη με το χαρακτήρα των περιοχών αυτών.

ζ) Για τη σαφή και κατανοητή από όλους τους χρήστες των περιοχών αυτών προστασία και διαχείριση μπορεί να προβλέπεται η οριοθέτηση ζωνών προστασίας μέσα στα φυσικά πάρκα και ο καθορισμός ικανής έκτασης απόλυτης προστασίας ή προστασίας της φύσης (πυρήνας). Ο καθορισμός ζωνών προστασίας και ανάπτυξης, περιφερειακών του πυρήνα, που οριοθετούνται σαφώς, ο οποίος τεκμηριωμένα δεν αντιβαίνει στους στόχους προστασίας των περιοχών αυτών, με κλιμάκωση του βαθμού προστασίας, γίνεται πάντα με γνώμονα την ολοκληρωμένη προστασία των προστατευτών οικολογικών ή άλλων φυσικών αξιών.

η) Οι εθνικοί δρυμοί που έχουν κηρυχθεί κατά το άρθρο 78 του ν.δ. 86/1969 (ΦΕΚ 7 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του ν.δ. 996/1971 (ΦΕΚ 192 Α') και οι υγρότοποι διεθνούς σημασίας κατά τη Σύμβαση Ραμσάρ, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 191/1974 (ΦΕΚ 350 Α'), χαρακτηρίζονται εθνικά πάρκα με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κατά τη διαδικασία του άρθρου 21.

3.1 Εθνικά πάρκα (National parks)

Ως εθνικά πάρκα χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης έκτασης που είτε λόγω της θέσης τους, όπως διασυνοριακές, είτε λόγω της εξέχουσας οικολογικής ή άλλης φυσικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται ως σημαντικές σε εθνικό επίπεδο.

3.2 Περιφερειακά πάρκα (Regional parks)

α) Ως περιφερειακά πάρκα χαρακτηρίζονται περιοχές που είτε λόγω της θέσης τους είτε λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται σημαντικές σε περιφε-

ρειακό επίπεδο.

β) Ειδικά για τις περιστατικές φυσικές περιοχές που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία ορίζεται η διατήρηση του οικοσυστήματος σε ικανοποιητική κατάσταση, ώστε να παρέχει οικολογικές υπηρεσίες, όπως η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, η ρύθμιση του κλίματος και του κύκλου νερού και η παροχή δυνατοτήτων αναψυχής στους κατοίκους των αστικών κέντρων. Οι περιοχές αυτές είναι δυνατόν να χαρακτηρίζονται ως «ήσυχες περιοχές στην ύπαιθρο», κατά την έννοια του εδαφίου ιγ' του άρθρου 3 της Οδηγίας 2002/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 189).

γ) Στις αγροτικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία μπορεί να ορίζεται η διατήρηση των τοπικών ποικιλιών και των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων, καθώς και των δομικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως φυτοφράχτες, ακαλλιέργητες λωρίδες στα όρια αγρών και νησίδες φυσικής βλάστησης.

δ) Τα περιφερειακά πάρκα μπορεί να περιλαμβάνουν οικιστικές ενότητες ως περιφερειακές ζώνες των προστατευτών αντικειμένων, οι οποίες ορίζονται ως περιοχές οικοανάπτυξης. Στις ζώνες αυτές ενισχύεται με κίνητρα η άσκηση ήπιων και περιβαλλοντικά φιλικών ασχολιών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η αναψυχή, ο τουρισμός φύσης, η ολοκληρωμένη ή βιολογική γεωργία, η βιολογική καλλιέργεια υδροβίων οργανισμών, η αλιεία με σαφώς προσδιορισμένα επιλεκτικά εργαλεία, η περιβαλλοντική και πολιτιστική εκπαίδευση και η μεταποίηση τοπικών προϊόντων.

4. α) Ως περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών (Habitat / species management areas) χαρακτηρίζονται εκτάσεις χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες που υπόκεινται σε διαχείριση για τη διασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των προστατευτών οικοτόπων και ειδών.

β) Διακρίνονται σε Ε. Ζ. Δ., Ζ. Ε. Π. και Καταφύγια Άγριας Ζώης (Κ.Α.Ζ.).

4.1 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Special Areas of Conservation)

α) Οι περιοχές που περιέχονται στον κατάλογο των τόπων κοινοτικής σημασίας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 της απόφασης 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (L 259), χαρακτηρίζονται με τον παρόντα νόμο ως Ε.Ζ.Δ. και επισυνάπτονται ως παράρτημα στον παρόντα νόμο (παράρτημα). Αναλυτικοί και ψηφιοποιημένοι χάρτες των Ε.Ζ.Δ. τηρούνται σε αρχείο και είναι διαθέσιμοι στο κοινό από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, όπως επίσης αναρτώνται και στο διαδίκτυο.

β) Περιοχές της κατηγορίας αυτής μπορούν επιπλέον να ενταχθούν σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας του παρόντος άρθρου σύμφωνα, με τη διαδικασία που προβλέπεται. Στην περίπτωση αυτή, διασφαλίζεται ότι η οριοθέτηση, η πιθανή ζώνωση και οι θεσμοθετούμενες ρυθμίσεις, απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί συνάδουν με το στόχο προστασίας τους.

4.2 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Special Protection Areas)

α) Με το παρόντα νόμο, οι περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας που έχουν ταξινομηθεί ως Ζ.Ε.Π. βάσει του άρθρου 4 της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ (L 20) και περιλα-

βάνονται στα παραρτήματα Β' και Γ' του άρθρου 14 της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Η.Π. 37338/1807/Ε.103/1.9.2010 (ΦΕΚ 1495 Β'), αποτελούν μέρος του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των εκάστοτε συναρμόδιων υπουργών, ο κατάλογος αυτός μπορεί να συμπληρώνεται με νέες Ζ.Ε.Π., σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 4 της κ.υ.α. Η.Π. 37338/1807/Ε.103/1.9.2010 (ΦΕΚ 1495 Β'). Με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 3882/2010 (ΦΕΚ 166 Α'), αναλυτικοί και ψηφιοποιημένοι χάρτες των Ζ.Ε.Π. τηρούνται σε αρχείο και είναι διαθέσιμοι στο κοινό από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Οι χάρτες αυτοί αναρτώνται και στο διαδίκτυο.

β) Οι Ζ.Ε.Π. μπορούν επιπλέον να ενταχθούν σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας σύμφωνα με την προβλεπόμενη από το παρόν άρθρο διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή, διασφαλίζεται ότι η οριοθέτηση, η ζώνωση και οι θεσμοθετούμενες ρυθμίσεις, απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί των προστατευόμενων περιοχών συνάδουν με το στόχο προστασίας τους.

γ) Εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περίπτωσης β', είναι δυνατός ο καθορισμός ειδικότερων όρων και περιορισμών δόμησης, χρήσεων γης, καθώς και κάθε άλλου ζητήματος που αφορά στην προστασία και οικολογική διαχείριση των ΖΕΠ με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε εφαρμογή ειδικής έκθεσης.

δ) Στην περίπτωση που Ζ.Ε.Π. εμπίπτουν στην αρμοδιότητα φορέα διαχείρισης του άρθρου 15 του ν. 2742/1999, όπως τροποποιείται με το άρθρο 7 του παρόντος, ο οικείος φορέας διαχείρισης συντονίζει τα προγράμματα επιστημονικών ερευνών και τη διαδικασία εκπόνησης των σχεδίων διαχείρισης που προβλέπει η παράγραφος 5 του άρθρου 18 για τις Ζ.Ε.Π. αρμοδιότητάς του.

4.3 Καταφύγια Άγριας Ζωής (Wildlife refuges)

α) Ως καταφύγια άγριας ζωής χαρακτηρίζονται φυσικές περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες), που έχουν ιδιαίτερη σημασία ως σημαντικοί τόποι ανάπτυξης της άγριας χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, ή, τέλος, ως σημαντικοί θαλάσσιοι οικότοποι. Ως καταφύγια άγριας ζωής μπορούν να χαρακτηρίζονται και οι οικολογικοί διάδρομοι μεταξύ άλλων κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5.

β) Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής απαγορεύονται η θήρα, οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, η αλιεία, η σύλληψη της άγριας πανίδας, η συλλογή της άγριας χλωρίδας, η καταστροφή ζώνης με φυσική βλάστηση με κάθε τρόπο, η καταστροφή των φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση, η επιχωμάτωση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών συστημάτων, η διάθεση ή απόρριψη αποβλήτων, η ανάπτυξη ιχθυοκαλλιέργειών, η διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων, καθώς και η υπαγωγή έκτασης του καταφυγίου σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό. Επιτρέπε-

ται η εγκατάσταση παρατηρητηρίων της άγριας πανίδας. Η εκτέλεση λατομικών και μεταλλευτικών δραστηριοτήτων όπως και δρόμων επιτρέπεται, εάν έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

γ) Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής, οι αρμόδιες κατά περίπτωση υπηρεσίες μπορούν να εγκρίνουν ή να προγραμματίζουν και να εκτελούν ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου και έργα ικανοποίησης των οικολογικών αναγκών του βιολογικού κύκλου των ειδών της άγριας πανίδας και της αυτοφύσης χλωρίδας και ιδίως αναδάσωση, διατήρηση ακαλλιέργητων εκτάσεων, διατήρηση εκτάσεων με τοπικές ποικιλίες, διατήρηση φυτοφρακτών, έργα αναβάθμισης και αποκατάστασης υγροτοπικών εκτάσεων, δημιουργία και ανάπτυξη ζωνών φυσικής βλάστησης, δημιουργία δενδροστοιχιών κατά μήκος των αγροτικών δρόμων και ελωδών εκτάσεων. Τα έργα αυτά περιγράφονται σε ειδικές μελέτες διαχείρισης, οι οποίες εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι προδιαγραφές για τη σύνταξη τους καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

5. α) Ως προστατευόμενα τοπία (Protected landscapes / seascapes) χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης οικολογικής, γεωλογικής, αισθητικής ή πολιτισμικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες, όπως αισθητικό δάσος, γεωπάрко, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό. Ως προστατευόμενα στοιχεία του τοπίου χαρακτηρίζονται τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, αισθητική ή πολιτισμική αξία ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους, όπως αλσύλια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγροικίες, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, ξερολιθιές και αναβαθμίδες, κρήνες.

β) Ως προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί (Protected natural formations) χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της, που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική, γεωλογική, γεωμορφολογική, ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων, θαλάσσια, προστατευτική βλάστηση, παρόχθια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράκτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιογενείς, γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, γεώτοποι και οικότοποι προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος. Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα, χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης (Protected natural monuments). Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, όπως και των προστατευόμενων τοπίων ή των επί μέρους στοιχείων τους, απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις προστασίας της απόφασης χαρακτηρισμού.

γ) Τοπία που έχουν κηρυχθεί ως αισθητικά δάση, ως περιαστικά δάση, ως προστατευόμενα δάση και ως διατηρητέα μνημεία της φύσης, εντάσσονται δια του παρόντος στην αντίστοιχη κατηγορία. Για τα ήδη κηρυγμένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ρυθμίζονται οι όροι ένταξής τους.

6. Οι περιοχές των περιπτώσεων 1 και 2 μπορεί να περιβάλλονται από περιφερειακή – ρυθμιστική ζώνη προστασίας, επαρκούς έκτασης, ώστε να κλιμακώνονται οι όροι και περιορισμοί για την καλύτερη διασφάλιση του προστατευτέου αντικειμένου.

7. Στις περιοχές των παραγράφων 1, 2 και 3.1 δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης.

8. Στις περιοχές: (α) των παραγράφων 3, 4, 5 και 6, με την εξαίρεση τμημάτων τους που αποτελούν περιοχές των παραγράφων 1 και 2, υγροτόπων διεθνούς σημασίας (υγρότοποι RAMSAR) και οικοτόπων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, σύμφωνα με την απόφαση 2006/613/EK της Επιτροπής, καθώς και (β) στις γειτονικές εκτάσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 18, επιτρέπεται η εγκατάσταση σταθμών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως μέσο για την προστασία του κλίματος, εφόσον με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα πλαίσια της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του σταθμού, διασφαλίζεται η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.»

Άρθρο 6

Αντικατάσταση του άρθρου 21 του ν. 1650/1986

Το άρθρο 21 του ν. 1650/1986 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. α) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε εφαρμογή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης (Ε.Π.Μ.), γίνεται ο χαρακτηρισμός των προστατευόμενων περιοχών 1, 2 και 3.1 του άρθρου 19, καθώς και η οριοθέτηση και ο καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτές. Η ανάθεση της σύνταξης Ε.Π.Μ. και η τελική έγκρισή της πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

β) Για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως περιφερειακού πάρκου, την οριοθέτηση και τον καθορισμό όρων δόμησης, χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτήν, εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προεδρικό διάταγμα, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική σημασία και τις προστατευτέες αξίες της. Ειδικά για το χαρακτηρισμό αγροτικών περιοχών υψηλής φυσικής αξίας ως περιφερειακών πάρκων, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Ειδικά για το χαρακτηρισμό θαλάσσιων περιοχών ως περιφερειακά πάρκα το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Θαλασ-

σίων Υποθέσεων Νήσων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

γ) Ειδικά ο χαρακτηρισμός και ο καθορισμός των ορίων και των ζωνών προστασίας περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, που περιλαμβάνονται σε ζώνη οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ) γίνεται με την πράξη καθορισμού της ΖΟΕ και με τη διαδικασία του άρθρου 29 του ν. 1337/1983 (ΦΕΚ 33 Α΄).

2. Για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως καταφυγίου άγριας ζωής εκδίδεται απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική ή άλλη φυσική αξία της περιοχής. Στην πράξη χαρακτηρισμού καθορίζονται προτεραιότητες διατήρησης για την κάθε περιοχή. Σε περιοχές, στις οποίες λειτουργεί αεροδρόμιο, για το χαρακτηρισμό και την οριοθέτησή τους απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας. Αποχαρακτηρισμός ή μείωση της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου ή ως προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού εκδίδεται απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική ή άλλη φυσική αξία του προστατευτέου αντικειμένου και γνώμη του αιρετού Περιφερειάρχη. Στην πράξη χαρακτηρισμού καθορίζονται προτεραιότητες διατήρησης. Αποχαρακτηρισμός ή μείωση της έκτασης του προστατευτέου αντικειμένου επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εξειδικεύονται τα γενικά και ειδικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου που κυρώθηκε με το ν. 3827/2010 (ΦΕΚ 30 Α΄). Ειδικότερα, κατ' εφαρμογή της παρ. Ε΄ του άρθρου 6 του ν.3827/2010 όταν πρόκειται για γενικούς όρους και περιορισμούς, αυτοί θεσπίζονται με προεδρικά διατάγματα ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Στην περίπτωση αυτή, ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου ή ως προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού μπορεί να γίνεται με το ίδιο διάταγμα.

5. α) Κανονιστικές πράξεις χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών που εγκρίθηκαν από αναρμόδιο όργανο, μπορούν να εγκριθούν με προεδρικά διατάγματα ως έχουν, με την επιφύλαξη της τήρησης των προβλέψεων της παραγράφου 2 του άρθρου 9, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των συναρμόδιων Υπουργών και μετά από εισήγηση της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος ότι δεν έχουν επέλθει ιδιαίτερα σημαντικές αλλαγές στην κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Η ισχύς των παραπάνω προεδρικών διαταγμάτων, πλην της τήρησης των προβλέψεων της παρα-

γράφου 2 του άρθρου 9, ανατρέχει στην ημερομηνία δημοσίευσης των πρώτων διοικητικών πράξεων, οι οποίες καταργούνται ρητά με τα ίδια προεδρικά διατάγματα.

β) Εφόσον πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου έχουν εγκριθεί από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες για περιοχές των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 19, τα προεδρικά διατάγματα της περιπτώσεως α' της παραγράφου 1 εκδίδονται, σε εφαρμογή των μελετών αυτών, εντός δύο ετών.

γ) Έως την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων του προηγούμενου εδαφίου το περιεχόμενο των εγκεκριμένων ειδικών περιβαλλοντικών μελετών λαμβάνεται υποχρεωτικά υπόψη για τη χωροθέτηση οποιουδήποτε έργου ή δραστηριότητας μέσα στην περιοχή προστασίας.

δ) Προεδρικά διατάγματα προστασίας περιοχών, σχέδια των οποίων διαβιβάζονται εντός έξι μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την κατά νόμο επεξεργασία, καταλαμβάνονται από τις προϊσχύουσες διατάξεις ως προς τις προϋποθέσεις εκδόσεώς τους.

6. Η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης, όπως και οι προδιαγραφές των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και των ειδικών εκθέσεων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

7. Τα σχέδια προεδρικών διαταγμάτων των πράξεων χαρακτηρισμού της παραγράφου 1 ανακοινώνονται πριν από την οριστική διατύπωσή τους στους αρμόδιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κατατίθενται υποχρεωτικά σε δημόσια διαβούλευση για διάστημα ενός μηνός, στη διαδικτυακή πύλη ελεύθερης πρόσβασης του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Ενδιαφερόμενοι πολίτες, αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς έχουν τη δυνατότητα εντός του οριζόμενου χρονικού διαστήματος να εκφράσουν εγγράφως τη γνώμη τους. Σε περιοχές, στις οποίες λειτουργεί πολιτικό αεροδρόμιο, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας.

8. Σε περίπτωση που η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου αφορά σε περιοχές ενδιαφέροντος του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από αυτό, οι οποίες περιλαμβάνουν στρατιωτικές υποδομές και εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

9. Για περιοχές, στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, για τα οποία αρχίζει η διαδικασία χαρακτηρισμού με προεδρικό διάταγμα και έως ότου εκδοθεί η πράξη χαρακτηρισμού, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζει όρους και περιορισμούς για επεμβάσεις και δραστηριότητες που είναι δυνατόν να έχουν βλαπτική επίδραση στις παραπάνω περιοχές, στοιχεία ή σύνολα. Η ισχύς της υπουργικής αυτής απόφασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, με όμοια υπουργική απόφαση, για ένα ακόμη έτος.»

Άρθρο 7

Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών Τροποποίηση των άρθρων 15 και 17 του ν. 2742/1999

1. Η διοίκηση και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών των κατηγοριών 1, 2, 3, 4.1 και 4.2 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, ανήκουν στους φορείς του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α'). Με τα προεδρικά διατάγματα της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μπορεί να ανατίθεται σε δημόσιες υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα, κατά τις διατάξεις της παρ. 1 περίπτωση γ' του άρθρου 15 του ν. 2742/1999. Για τις κατηγορίες 4.3 και 5, η διαχείριση ανήκει κατά περίπτωση στις οικείες αρχές, ανάλογα με το είδος και το χαρακτήρα του προστατευτέου αντικείμενου.

2. Μετά την περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999, προστίθεται περίπτωση δ', ως εξής:

«δ. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ιδρύονται Διευθύνσεις Συντονισμού Προστατευόμενων Περιοχών σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης με αρμοδιότητα την εποπτεία και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών που υπάγονται στη χωρική αρμοδιότητα των οικείων αποκεντρωμένων διοικήσεων, το συντονισμό της φύλαξης από τα χωρικά αρμόδια σώματα ασφαλείας, καθώς και το σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων και δράσεων διαχείρισης, έρευνας, προστασίας και ενημέρωσης. Οι διευθύνσεις μπορούν να συνεπικουρούνται από συμβουλευτική επιτροπή που δεν αμειβεται και αποτελείται από επιστήμονες ακαδημαϊκών ή ερευνητικών ιδρυμάτων, ειδικούς σε γνωστικά αντικείμενα συναφή με το χαρακτήρα και τις οικολογικές απαιτήσεις των υπό διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, καθώς και εκπροσώπους περιβαλλοντικών οργανώσεων με αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επιστημονική επάρκεια σε θέματα οικολογίας και διαχείρισης της βιοποικιλότητας.»

3. Η περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. Η παροχή αιτιολογημένων γνωμοδοτήσεων πριν από την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις περιοχές ευθύνης τους ή των οποίων οι επιπτώσεις επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, τις περιοχές αυτές, καθώς και σε κάθε άλλο θέμα για το οποίο ζητείται η γνώμη τους από τις αρμόδιες αρχές.»

4. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 αντικαθίσταται ως εξής: «Πρόεδρος του Δ.Σ. ορίζεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής πρόσωπο με αναγνωρισμένη επιστημονική επάρκεια, εμπειρία και ενεργό δράση στα ζητήματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο δεν έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για τα πλημμελήματα που προβλέπονται στο ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'), π.δ. 55/1998 (ΦΕΚ 58 Α'), ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α'), ν.δ. 86/1969 (ΦΕΚ 7 Α') και στη νομοθεσία περί αυθαιρέτων (άρθρο 29 παρ.1 του ν. 2242/1994, άρθρο 24 παρ. 2 του ν. 2344/1940, άρθρο 22 παρ. 3 του ν. 1577/1985, ν. 1337/1983, ν. 1892/1990, ν. 2791/2001.»

5. Από την περίπτωση δ' της παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 απαλείφονται οι λέξεις «αποδίδεται ετησίως στο Ε.Τ.Ε.Π.Σ.»

6. Μετά την περίπτωση ε' της παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 προστίθεται περίπτωση στ' ως εξής: «στ. Στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συστήνεται διοικητική μονάδα σε επίπεδο τμήματος για το συντονισμό και την υποστήριξη των διοικητικών σχημάτων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. Το τμήμα αυτό ασκεί τις αρμοδιότητες του συντονισμού, της νομικής και διοικητικής υποστήριξης των φορέων διαχείρισης, της παρακολούθησης των προγραμμάτων τους, καθώς και της διευκόλυνσης της οικονομικής λειτουργίας τους.

Προϊστάμενος του τμήματος ορίζεται υπάλληλος της ειδικότητας ΠΕ Περιβαλλοντολόγων ή ΠΕ Βιολόγων – Φυσιολογικών ή ΠΕ Δασολόγων ή ΠΕ Γεωλόγων.»

7. Στο άρθρο 17 του ν. 2742/1999 προστίθενται περιπτώσεις στ' και ζ' ως εξής:

«στ. Επιβλέπει τα προγράμματα επιστημονικής παρακολούθησης και διαχείρισης της βιοποικιλότητας και συνεργάζεται με τους αρμόδιους για την εφαρμογή τους φορείς, ώστε να διασφαλίσει ότι τα παρεχόμενα δεδομένα και οι διαθέσιμες πληροφορίες για την κατάσταση διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων είναι αξιοποιήσιμα για την αποτελεσματική διαχείρισή τους.»

«ζ. Συνεργάζεται με τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τη διατύπωση προδιαγραφών για την απογραφή της ελληνικής βιοποικιλότητας, η οποία συντάσσεται ανά δεκαετία.»

Άρθρο 8

Ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση των ΕΖΔ κατ' εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, όπως κυρώθηκε με την κ.υ.α. της 28/12/1998 (ΦΕΚ 1289 Β')

Για την καλύτερη εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ:

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής «Φύση 2000», καθορίζονται εθνικοί στόχοι διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικής σημασίας (Παραρτήματα I και II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) που απαντώνται στην Ελληνική Επικράτεια με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους στο σύνολο της εξάπλωσής τους μέχρι το 2020. Με την ίδια ή άλλες αποφάσεις ανά ΕΖΔ ή ομάδες τέτοιων, καθορίζονται επίσης στόχοι διατήρησης, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών που απαντώνται σε κάθε μια περιοχή, και περιγράφονται στο τυποποιημένο έντυπο δεδομένων, με εξαίρεση εκείνα που θεωρούνται μη σημαντικά σύμφωνα με το τυποποιημένο έντυπο δεδομένων μέχρι το 2020, με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

- α. τις οικολογικές απαιτήσεις τους,
- β. την κατάσταση διατήρησής τους σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο,
- γ. τις απειλές και τους κινδύνους υποβάθμισης, καταστροφής ή όχλησής τους,

δ. την εθνική και ευρωπαϊκή σημασία τους για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας,

ε. τη συνολική συνοχή του δικτύου «Natura 2000».

2. Οι στόχοι διατήρησης είναι μετρήσιμοι, ενδεδειγμένοι για την κάθε ΕΖΔ, περιεκτικοί και συνεκτικοί. Στις περιπτώσεις που η κατάσταση διατήρησης ενός τύπου οικοτόπου ή ενός είδους δεν είναι γνωστή, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκπονούν κατά προτεραιότητα προγράμματα έρευνας και συγκέντρωσης στοιχείων και πληροφοριών, με στόχο τον εμπλουτισμό της γνώσης ώστε να καθοριστεί η κατάσταση διατήρησής του.

3. Οι στόχοι και τα μέτρα διατήρησης των ΕΖΔ ενσωματώνονται στο σχέδιο διαχείρισης που προβλέπει η παράγραφος 5 του άρθρου 18, από τις εποπτεύουσες υπηρεσίες, κατόπιν αξιολόγησης των δεδομένων για την κάθε περιοχή και των σχετικών στόχων διατήρησης.

4. Στην περίπτωση που ΕΖΔ εμπíπτουν στην αρμοδιότητα φορέα διαχείρισης του άρθρου 15 του ν. 2742/1999, όπως τροποποιείται με το άρθρο 7 του παρόντος, ο οικείος φορέας διαχείρισης συντονίζει τα προγράμματα του εδαφίου δ' και τη διαδικασία εκπόνησης των σχεδίων διαχείρισης που προβλέπει η παράγραφος 5 του άρθρου 18 για τις ΕΖΔ αρμοδιότητάς του.

5. Η υλοποίηση δράσεων διαχείρισης των ΕΖΔ ξεκινά το συντομότερο δυνατό και όχι αργότερα από τις 20 Σεπτεμβρίου 2012.

6. Εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περιπτώσεως 4.1.β, του άρθρου 5 είναι δυνατός ο καθορισμός ειδικότερων όρων και περιορισμών δόμησης χρήσεων γης, καθώς και κάθε άλλου ζητήματος που αφορά στην προστασία και οικολογική διαχείριση των ΕΖΔ με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και σε εφαρμογή ειδικής έκθεσης.

7. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εγκρίνονται σε χάρτη τα ακριβή όρια των ΕΖΔ. Στο διάταγμα περιλαμβάνονται τα είδη και οι τύποι οικοτόπων χαρακτηρισμού, καθώς και οι στόχοι διατήρησης ανά περιοχή. Υποχρεωτικά το σχέδιο του διατάγματος τίθεται σε δημόσια διαβούλευση για τουλάχιστον ένα μήνα.

Άρθρο 9

Ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ισχύουν οι εξής περιορισμοί:

α) Απαγορεύεται η εγκατάσταση ιδιαίτερως οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που εμπíπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 96/82/ΕΚ (L 10).

β) Απαγορεύεται η εγκατάσταση βιομηχανικών εγκαταστάσεων υψηλής όχλησης, όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 13727/724/2003 (ΦΕΚ 1087 Β').

γ) Απαγορεύεται η αλιεία με δίχτυα τράτας, δράγες, πεζότραπεζες ή παρόμοια δίχτυα και με στατικά δίχτυα πάνω από κοραλλιογενή ενδιαιτήματα και ασβεστοφυκικούς βυθούς.

δ) Απαγορεύεται η εγκατάσταση και λειτουργία ιχθυοκαλλιεργειών σε λιβάδια ποσειδωνίας.

ε) Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων, πλην εκείνων που ενημερώνουν τον επισκέπτη για την περιοχή ή προωθούν τις ήπιες φυσιολατρικές δραστηριότητες.

2. α) Στις περιοχές που βρίσκονται εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών νομίμως προϋφιστάμενων του 1923 ή εκτός ορίων οικισμών με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους και εμπίπτουν σε ΕΖΔ ή Ζ.Ε.Π., το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης των γηπέδων ορίζεται σε 10.000 τ.μ., εφαρμοζομένης κατά τα λοιπά, όπως ισχύει της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. της 24-31.5.1985 (ΦΕΚ 270 Δ'). Κατ' εξαίρεση, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα κατά παρέκκλιση, γήπεδα έκτασης τουλάχιστον 4.000 τ.μ., τα οποία, κατά τη δημοσίευση του παρόντος, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα, σύμφωνα με τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις.

β) Το πιο πάνω καθοριζόμενο ελάχιστο εμβαδόν γηπέδων δεν ισχύει για την ανόρυξη φρεάτων, την κατασκευή αντλητικών εγκαταστάσεων, μικρών γεωργικών αποθηκών και υδατοδεξαμενών και την εγκατάσταση συνοδών έργων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

γ) Ειδικότερες υφιστάμενες διατάξεις ρύθμισης του χώρου, οι οποίες προβλέπουν μεγαλύτερα όρια αρτιότητας ή περιορίζουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης, διατηρούνται σε ισχύ.

δ) Μέχρι το λεπτομερή καθορισμό των ορίων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, αιτήματα για την έκδοση οικοδομικής αδείας σε γήπεδα κείμενα σε ζώνη πλάτους διακοσίων (200) μ. εκατέρωθεν των ορίων των περιοχών αυτών, όπως τα όριά τους αποτυπώνονται στους χάρτες κλίμακας 1:100.000 της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εξετάζονται μετά από αυτοψία για την ακριβή θέση του γηπέδου. Η αυτοψία διενεργείται από τη Γενική Διεύθυνση Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία υπολογίζει γραφικά τις συντεταγμένες, ή από τον οικείο Φορέα Διαχείρισης, εφόσον έχει συσταθεί. Εφόσον το γήπεδο εμπίπτει σε περιοχή του Δικτύου Natura 2000 αντίγραφο της έκθεσης αυτοψίας αποστέλλεται με μέριμνα του διενεργήσαντος στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

3. Οι γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες υ-

πόκινται σε περιορισμούς, οι οποίοι υποχρεωτικά περιλαμβάνουν τα ήδη οριζόμενα στον κανονισμό 146/2010 (L 47) περί καθεστώτος της πολλαπλής συμμόρφωσης. Στις περιπτώσεις όπου κρίνεται αναγκαίο, εφαρμόζονται συμπληρωματικές κατά περίπτωση διατάξεις με ευθύνη του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Τα ίδια ισχύουν και για τις δραστηριότητες του αλιευτικού τομέα και όπου κρίνεται αναγκαίο εφαρμόζονται συμπληρωματικές διατάξεις με ευθύνη του Υπουργού Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας.

4. Δάση και δασικές εκτάσεις εντός των περιοχών του άρθρου 19 του ν. 1650/1986 μπορούν να διατίθενται σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, για τη δημιουργία ορειβατικών καταφυγίων και χιονοδρομικών κέντρων, σύμφωνα με διαδικασία ανάλογη με την προβλεπόμενη του άρθρου 51 του ν. 998/1979, καθώς και για τις χρήσεις τις προβλεπόμενες στην παράγραφο 5 του άρθρου 46 του ως άνω νόμου, εφόσον οι παραπάνω χρήσεις επιτρέπονται από τις πράξεις χαρακτηρισμού και οριοθέτησής τους κατά το άρθρο 21 του ν. 1650/1986 και το άρθρο 8 του παρόντος.

5. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 6 της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Γεωργίας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Πολιτισμού της 11.12.1998 (ΦΕΚ 1289 Β') τροποποιείται ως εξής:

«Στις ΕΖΔ και τις Ζ.Ε.Π., εκτός οικοτόπων προτεραιότητας και ενδιατημάτων των ειδών προτεραιότητας, επιτρέπεται, κατά περίπτωση, η χωροθέτηση έργων και η έγκριση σχεδίων, των οποίων οι επιπτώσεις έχουν εκτιμηθεί ως πολύ σημαντικές στην αντίστοιχη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μόνο εάν, στη βάση επαρκούς τεκμηρίωσης, αξιολογηθούν ως επιτακτικού δημόσιου οικονομικού ή κοινωνικού συμφέροντος, δεν υπάρχει εναλλακτική λύση και έχουν προβλεφθεί ικανά για την περίπτωση αντισταθμιστικά μέτρα, ώστε να διασφαλισθεί η συνολική συνοχή του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Μέσα σε δύο μήνες από την έγκριση των έργων και σχεδίων αυτών, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις αναμενόμενες επιπτώσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα που ελήφθησαν.»

6. Ο εθνικός κατάλογος των περιοχών που έχουν εναταχθεί στο κοινοτικό δίκτυο Natura 2000 είναι ο εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ **ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΕΙΔΩΝ ΧΛΩΡΙΔΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑΣ**

Άρθρο 10 **Σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας**

1. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, συντάσσει εθνικό κατάλογο σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, καθώς και τύπων φυσικών οικοτόπων, ο οποίος αποτελεί μέρος της εθνικής απογραφής της ελληνικής βιοποικιλότητας του άρθρου 17 παράγραφος 3 περίπτωση β΄, υποδιαιρείται σε κατηγορίες προστασίας και εγκρίνεται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ως κατηγορίες προστασίας θεωρούνται οι κατηγορίες κινδύνου των εθνικών κόκκινων καταλόγων. Οι πιο πρόσφατοι κόκκινοι κατάλογοι θεωρούνται οι κύριοι κατάλογοι απειλούμενων ειδών.

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία και άλλους αρμόδιους φορείς, εκπονεί και εφαρμόζει σχέδια δράσης, δίνοντας προτεραιότητα:

α) Στα είδη των οποίων η προστασία και διαχείριση επιβάλλεται από τις διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα, και από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β) Στα είδη που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες κινδύνου του εθνικού και των διεθνών κόκκινων καταλόγων.

γ) Στα ενδημικά είδη.

δ) Στα είδη που παρουσιάζουν ιδιαίτερα κατακερματισμένη κατανομή.

ε) Στα είδη που είναι σημαντικά για τις τοπικές κοινωνίες (τροφή, πρώτες ύλες, παραδοσιακά φάρμακα), ακόμα και αν δεν περιλαμβάνονται στους κόκκινους καταλόγους.

στ) Στις αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων και τις τοπικές ποικιλίες φυτικών ειδών.

Άρθρο 11 **Προστασία της ενδημικής βιοποικιλότητας**

1. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συντάσσει εθνικό κατάλογο ενδημικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών και τύπων φυσικών οικοτόπων, ο οποίος εγκρίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τροποποιεί αναλόγως τους πίνακες Α΄ και Β΄ του π.δ. 67/1981 (ΦΕΚ 23 Α΄), του οποίου η εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 998/1979) παραμένει σε ισχύ. Ο κατάλογος αυτός αποτελεί μέρος της εθνικής απογραφής της ελληνικής βιοποικιλότητας του άρθρου 17 παράγραφος 3 περίπτωση β΄ και υποδιαιρείται σε κατηγορίες προστασίας. Ως κατηγορίες προστασίας θεωρούνται οι κατηγορίες κινδύνου των κόκκινων καταλόγων. Οι πιο πρόσφατοι κόκκινοι κατάλογοι θεωρούνται οι κύριοι κατάλογοι απειλούμενων ειδών.

2. Για τη διατήρηση των ενδημικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, απαγορεύεται η αποκομιδή, συλλογή, κοπή, εκρίζωση, κατοχή, μεταφορά

δειγμάτων κάθε είδους, εμπορία, βλάβη, καταστροφή και η απευθείας ή έμμεση θανάτωσή τους, σε κάθε στάδιο του βιολογικού τους κύκλου. Εξαιρούνται είδη της χλωρίδας, τοπικές ποικιλίες φυτικών ειδών και αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων που είναι σημαντικά για την τοπική παραγωγή και κατανάλωση, εκτός αν η κείμενη εθνική νομοθεσία και η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το σχέδιο δράσης για τα είδη αυτά προβλέπουν διαφορετικά.

Ως συμπληρωματική δράση της επιτόπιας (in situ) διατήρησης, επιδιώκεται επιπρόσθετα η εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση των σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών σε βοτανικούς κήπους ή / και τράπεζες γενετικού υλικού.

3. Αιτήσεις για έκδοση αδειών για την εκπόνηση ερευνών ή μελετών που αφορούν ενδημικά είδη χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών εγκρίνονται από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στις αιτήσεις περιγράφονται αναλυτικά η μεθοδολογία που θα εφαρμοστεί και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Με τη λήξη της έρευνας ή μελέτης τα αποτελέσματα για την ενδημική βιοποικιλότητα κοινοποιούνται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η σχετική άδεια εκδίδεται εφόσον το ενδημικό είδος ή άλλα προστατευόμενα είδη και προστατευόμενοι οικοτόποι της περιοχής δεν υφίστανται βλάβη. Προϋπόθεση έκδοσης της άδειας αποτελεί, επίσης, η παραιτήση από δικαιώματα δικαιοχρησίας που προκύπτουν προς όφελος του Δημοσίου.

4. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με φορείς με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο, συγκεκριμένα με ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επιστημονική επάρκεια, καταρτίζει οδηγούς αναγνώρισης των κυριότερων ενδημικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών ανά κατηγορία κινδύνου. Τους οδηγούς αυτούς αποστέλλει στις αρμόδιες αρχές και τα τελωνεία όλης της χώρας, ώστε να διευκολύνει το έργο του εντοπισμού των συναφών εγκληματικών πράξεων.

Άρθρο 12 **Ειδικές ρυθμίσεις για τα εισβάλλοντα ξενικά είδη**

1. Με ευθύνη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας κατά περίπτωση εκπονείται έρευνα επικινδυνότητας και συντάσσεται κατάλογος των εισβαλλόντων ξενικών ειδών στα οικοσυστήματα της χώρας. Ο κατάλογος αυτός αποτελεί παράρτημα της εθνικής απογραφής της ελληνικής βιοποικιλότητας του άρθρου 16 παράγραφος 3 περίπτωση β΄.

2. Τα εισβάλλοντα ξενικά είδη υποδιαιρούνται σε κατηγορίες ανάλογα με τον κίνδυνο εξάπλωσής τους και τις εκτιμώμενες επιπτώσεις στη δομή και λειτουργία των οικοσυστημάτων.

3. Ανάλογα με την κατηγορία κινδύνου, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συντάσσει σχέδια διαχείρισης των αντίστοιχων εισβαλλό-

ντων ξενικών ειδών. Τα σχέδια περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για τα εξής θέματα:

α) Την πρόληψη εισαγωγής εισβαλλόντων ξενικών ειδών, την ενημέρωση και την ανταλλαγή πληροφοριών.

β) Τον έγκαιρο εντοπισμό και την εξάλειψη, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η πρόληψη της διάδοσης των εισβαλλόντων ξενικών ειδών.

γ) Την παρακολούθηση, τον έλεγχο και το μακροπρόθεσμο περιορισμό της εξάπλωσης των εισβαλλόντων ξενικών ειδών.

δ) Την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων που επηρεάστηκαν από την εγκατάσταση πληθυσμών εισβαλλόντων ξενικών ειδών.

4. Τα Υπουργεία Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και τα κατά περίπτωση αρμόδια Υπουργεία, εκδίδουν εκλαϊκευμένους οδηγούς αναγνώρισης των εισβαλλόντων ξενικών ειδών που αξιολογούνται ως ιδιαίτερα επικίνδυνα για την κατάσταση διατήρησης των ιθαγενών ειδών και οικοτόπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ **ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ** **ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ**

Άρθρο 13 **Ειδικές ρυθμίσεις για την προστασία** **του φυσικού χώρου**

1. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκπονεί εθνικό σχέδιο προσαρμογής των δράσεων διαχείρισης οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας ανάλογα με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

2. Ειδικότερα, όσον αφορά τον παράκτιο χώρο, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκδίδει οδηγίες προς τις αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των αρχών της ολοκληρωμένης διαχείρισης παράκτιας ζώνης, σύμφωνα με τις υποδείξεις της σύστασης 2002/413/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 148).

3. α) Οι μικροί υγρότοποι που βρίσκονται στο νησιωτικό ή ηπειρωτικό τμήμα της χώρας και έχουν επιφάνεια έως ογδόντα (80) στρέμματα προστατεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και καταρτίζεται κατάλογος αυτών. Η ύπαρξη των υγροτόπων αυτών πιστοποιείται με βάση τα ακόλουθα ιδίως κριτήρια:

αα) τις υδρολογικές συνθήκες, εφόσον οδηγούν είτε σε κατάκλυση είτε σε κορεσμό των εδαφών με επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα, σε συχνότητα και διάρκεια ικανή να στηρίζει υγροτοπική κυρίως βλάστηση προσαρμοσμένη σε συνθήκες κορεσμένου εδάφους ή,

αβ) την παρουσία υδρομορφικών εδαφών ή,

αγ) την ύπαρξη αλοφυτικής ή υδροφυτικής ή υπερυδατικής ή παρυδάτιας βλάστησης.

β) Η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, θεωρεί τον κατάλογο των υγροτόπων της περίπτωσης α΄ της Ελληνικής Επικράτειας, ο οποίος καταρτίζεται με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των συναρμόδιων υπηρεσιών και την υπάρχουσα επιστημονική τεκμηρίωση. Οι υγρότοποι εντάσσονται στον κατάλογο αυτόν ανά κατηγορία, σύμφωνα με τα επιμέρους οικολογικά χαρακτηριστικά

τους και περιγράφονται κατά επιφάνεια, θέση και όρια.

γ) Η αποτελεσματική φύλαξη των παράκτιων υγροτόπων των προηγούμενων περιπτώσεων αποτελεί αρμοδιότητα των οικείων τοπικών αρχών. Ειδικά η κατεδάφιση αυθαίρετων κατασκευών μέσα σε αυτούς γίνεται με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

4. α) Δεν επιτρέπεται η κίνηση μηχανοκίνητων οχημάτων εκτός οδικού δικτύου σε οικολογικά ευαίσθητες εκτάσεις, όπως ενδεικτικά, μόνιμες ή εποχικές λίμνες και τέλματα και οι ακτές τους, ο αιγιαλός, οι αμμοθίνες, ποτάμια, ρέματα και ρυάκια, δάση, λιβάδια, βοσκότοποι, οι οικότοποι προτεραιότητας του παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και σε μονοπάτια που βρίσκονται σε τέτοιες περιοχές.

Εξαιρείται η απολύτως αναγκαία κίνηση για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και ατυχημάτων, πυρκαγιών, καθώς και για λόγους εθνικής ασφάλειας και άμυνας, καθώς και οχημάτων του φορέα διαχείρισης των περιοχών αυτών. Εξαιρείται επίσης, η απολύτως αναγκαία κίνηση για την πρόσβαση σε καλλιεργούμενες εκτάσεις, για την εξυπηρέτηση της ποιμενικής κτηνοτροφίας και για τη διενέργεια υλοτομιών και τη μεταφορά δασικών προϊόντων ή εργαλείων επαγγελματικής αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Επιτρέπεται επίσης η κίνηση οχημάτων χιονιού σε πίστες χιονοδρομικών κέντρων.

β) Δεν επιτρέπεται η, μέσω της κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων, αυτόβουλη δημιουργία νέων ή η επέκταση υφιστάμενων δρόμων σε δασικά, χορτολιβαδικά και παράκτια οικοσυστήματα.

5. Στην κρίσιμη παράκτια ζώνη της χώρας, όπως αυτή οριοθετείται με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 8 του άρθρου 20 επιτρέπονται μόνο ήπιες και χαμηλής έντασης χρήσεις, οι οποίες δεν θίγουν το φυσικό ανάγλυφο και δεν προκαλούν οικολογική επιβάρυνση, με την επιφύλαξη των έργων που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2971/2001.

6. Για την πραγματοποίηση αναδασμών μέσα στα όρια προστατευόμενων περιοχών ακολουθείται η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης που προβλέπεται στις διατάξεις του ν.1650/1986. Σε κάθε περίπτωση κατοχυρώνεται η διατήρηση της φυσικής βλάστησης σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με αυτό που προϋπήρχε του αναδασμού.

7. Η θαλάσσια κυκλοφορία παρακολουθείται, ελέγχεται και υπόκειται σε διαχείριση μέσω της λειτουργίας εθνικού πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης της κίνησης των σκαφών VTMISS (Vessel Traffic Monitoring Information System). Η λειτουργία του συστήματος αποτελεί αρμοδιότητα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

Άρθρο 14 **Περιβαλλοντική βιοασφάλεια**

1. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας είναι ασύμβατη με την επιμόλυνση των φυσικών ειδών από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς.

2. Οι έλεγχοι για την παρουσία προσμίξεων στο πολλαπλασιαστικό υλικό καλλιεργούμενων φυτικών ειδών διενεργούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Γεωργίας 332657/

16.2.2001 (ΦΕΚ 176 Β΄).

3. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επιβάλλονται κυρώσεις σε εταιρείες, όταν σε δύο και πλέον συνεχείς ελέγχους διαπιστώνονται επιμολύνσεις στο υλικό που διακινούν.

Άρθρο 15 **Ευθύνη για την προστασία της βιοποικιλότητας**

1. Το κράτος λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή οποιουδήποτε κινδύνου απειλεί τη δομή των οικοσυστημάτων και αποτρέπει, μειώνει ή αποκαθιστά την όποια περιβαλλοντική ζημία.

2. Αρμόδιος φορέας του κράτους για την προστασία της βιοποικιλότητας και την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στους σκοπούς του οποίου περιλαμβάνονται και η ανάπτυξη της ατομικής ευθύνης και του πνεύματος εθελοντισμού.

3. Η προστασία της αγροτικής βιοποικιλότητας, στην οποία συμπεριλαμβάνονται τα άγρια και συγγενή των καλλιεργουμένων ειδών και η εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

4. Η ενσωμάτωση της προστασίας της βιοποικιλότητας σε όλες τις τομεακές πολιτικές που μπορεί να επιφέρουν επιπτώσεις στα είδη και τους οικοτόπους, αποτελεί υποχρέωση όλων των αρμόδιων Υπουργείων. Προτεραιότητα δίνεται στην ενσωμάτωση αυστηρών μέτρων προστασίας της βιοποικιλότητας στις τομεακές πολιτικές για την οικιστική, αγροτική και αλιευτική πολιτική, τις μεταφορές, τη βιομηχανία, τον τουρισμό και την ενέργεια.

5. Ο συντονισμός των συναρμόδιων Υπουργείων για την ολοκληρωμένη και αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας αποτελεί υποχρέωση της Κυβέρνησης και ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές που δίνονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

6. Το σύνολο των γενετικών πόρων της Ελλάδας λογίζεται ως προστατευόμενο εθνικό κεφάλαιο. Η χρήση του υπόκειται στους όρους και περιορισμούς, για την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους, καθώς και το δίκαιο και ισότιμο καταμερισμό των ωφελειών που προκύπτουν από τη χρήση τους, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του σχετικού Πρωτοκόλλου που ψηφίστηκε στη Ναγκόγια της Ιαπωνίας τον Οκτώβριο του 2010, όπως θα κυρωθεί από την Ελλάδα, στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα, και της Συνθήκης του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) για τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία, όπως η τελευταία κυρώθηκε με το ν. 2014/1992 (ΦΕΚ 29 Α΄). Η χρήση των γενετικών πόρων ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 16 **Τροποποίηση των άρθρων 22 και 28 του ν. 1650/1986**

1. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α΄) αντικαθίστανται ως εξής:

«Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της αρμόδιας κατά περίπτωση υπηρεσίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλα-

γής. Η απαλλοτρίωση συντελείται με επιμέλεια της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών της Γενικής Γραμματείας Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και η δαπάνη μπορεί να βαρύνει το Πράσινο Ταμείο ή να εντάσσεται στα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής τα οποία αφορούν την προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος.»

Το άρθρο 22 του ν.1650/1986 τροποποιείται ως εξής:

2. Μετά την παρ. 8 του άρθρου 22 του ν.1650/1986 προστίθεται παράγραφος 9 ως εξής: «Με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εκδίδεται προεδρικό διάταγμα για τη θεσμοθέτηση οικονομικών κινήτρων για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, στα οποία περιλαμβάνεται, ενδεχομένως, και σύστημα ανταποδοτικών οφελών ως κίνητρο σε ιδιώτες ή τοπικές κοινωνίες για τη διατήρησή τους, με στόχο την αναγνώριση της αξίας των υπηρεσιών και των λειτουργιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα, ειδικότερα όταν διατηρούνται σε ικανοποιητική κατάσταση.»

Το άρθρο 28 του ν. 1650/1986 τροποποιείται ως εξής:

3. Στην παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 1650/1986 προστίθεται στις περιπτώσεις α΄ και β΄ εδάφιο που έχει ως εξής: «Ως υποβάθμιση του περιβάλλοντος θεωρείται επίσης η πρόκληση περιβαλλοντικής ζημίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 148/2009 (ΦΕΚ 190 Α΄) περί περιβαλλοντικής ευθύνης.»

4. Η παρ. 3 του άρθρου 28 του ν. 1650/1986 τροποποιείται και προστίθενται περιπτώσεις β΄ και γ΄ ως εξής:

«Ειδικότερα, όσον αφορά στα εγκλήματα της παραγράφου 1:

α) αν από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος δημιουργήθηκε κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή. Αν επήλθε βαριά σωματική βλάβη ή θάνατος ανθρώπου, επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη. Αν η βαριά σωματική βλάβη ή ο θάνατος αφορά έμβρυο, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή,

β) αν η υποβάθμιση του περιβάλλοντος έλαβε χώρα μέσα στις περιοχές του άρθρου 19 του ν. 1650/1986 επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον 8 μηνών και χρηματική ποινή,

γ) αν η υποβάθμιση του περιβάλλοντος έλαβε χώρα μέσα σε παράκτια ζώνη, μικρούς παράκτιους υγρότοπους και αμμώδεις εκτάσεις, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον 8 μηνών και χρηματική ποινή.»

5. Η παρ. 7 του άρθρου 28 του ν. 1650/1986, τροποποιείται ως εξής:

«Στις περιπτώσεις εγκλημάτων κατά της βιοποικιλότητας, του φυσικού κεφαλαίου και του περιβάλλοντος εν γένει, ως πολιτικώς ενάγων μπορεί να παρίσταται το Δημόσιο, καθώς και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, στην περιφέρεια των οποίων τελέστηκε το έγκλημα, το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, πανεπιστήμια, άλλοι επιστημονικοί φορείς, δικηγορικοί σύλλογοι, φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, μη κυβερνητικές οργανώσεις και φυσικά πρόσωπα, ανεξάρτητα αν έχουν υποστεί περιουσιακή ζημία, με αίτημα την αποκατάσταση των πραγμάτων, στο μέτρο που αυτή είναι δυνατή. Εγγραφή προδικασία δεν απαιτείται.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Άρθρο 17
Επιστημονική έρευνα

1. Η πολιτεία λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προώθηση της επιστημονικής έρευνας που απαιτείται για την επίτευξη του σκοπού προστασίας της βιοποικιλότητας.

2. Η έρευνα για την κατάσταση και τη χρήση των συστατικών της βιοποικιλότητας, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι γενετικοί πόροι, αδειοδοτείται, ελέγχεται και ενθαρρύνεται από το κράτος.

3. Ως βασικά εργαλεία διαχείρισης της βιοποικιλότητας ορίζονται τα εξής:

α) Η εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και αναλυτικό σχέδιο δράσης που επικαιροποιείται ανά πενταετία, η οποία συντάσσεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας ανά δεκαπέντε έτη και εγκρίνεται με πράξη υπουργικού συμβουλίου, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής «Φύση 2000».

β) Εθνική απογραφή βιοποικιλότητας ανά δεκαετία. Το έργο της απογραφής αναλαμβάνει η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τη Γενική Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας εφόσον πρόκειται για αλιεύσιμα είδη, η οποία μπορεί να συνάπτει συμβάσεις με φορείς με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο, συγκεκριμένα με ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επάρκεια για την επιστημονική τεκμηρίωση θεματικών ενοτήτων της απογραφής.

Η εθνική απογραφή βιοποικιλότητας περιλαμβάνει κατ'ελάχιστο εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων που προστατεύονται βάσει των οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, κατάλογο και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας του άρθρου 7, κατάλογο και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των ενδημικών ειδών, καθώς και παράρτημα με τα εισβάλλοντα ξενικά είδη και την εξάπλωσή τους.

γ) Σχέδια επιστημονικής παρακολούθησης σημαντικών οικοτόπων και ειδών με δεκαετή ορίζοντα. Τα στάδια εκπόνησης των σχεδίων παρακολούθησης και το βασικό περιεχόμενό τους ορίζονται με σχετική απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες των συναρμόδιων Υπουργείων και τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος, εφόσον πρόκειται για δασικά οικοσυστήματα. Τα σχέδια επιστημονικής παρακολούθησης αποσκοπούν στην παρακολούθηση του φυσικού περιβάλλοντος και της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης. Διαμορφώνονται από ειδικούς επιστήμονες των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ι-

δρυμάτων της χώρας ή και μέλη επιστημονικών εταιρειών με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο ή μη κυβερνητικών οργανώσεων που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επιστημονική επάρκεια και αναλαμβάνουν την εφαρμογή τους, σε συνεργασία με τους αρμόδιους τοπικούς φορείς. Τα σχέδια εγκρίνονται από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Για τα αποτελέσματα της επιστημονικής παρακολούθησης οικοτόπων και ειδών συντάσσεται ετήσια έκθεση, που υποβάλλεται στη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Σε περιοχές δικαιοδοσίας φορέων διαχείρισης, η εφαρμογή των σχεδίων αυτών ανήκει στην αρμοδιότητά τους.

δ) Κόκκινοι κατάλογοι των απειλούμενων ειδών πανίδας και χλωρίδας ή άλλων ομάδων οργανισμών και τακτική επικαιροποίηση αυτών, ανά πενταετία, σύμφωνα με τα κριτήρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN). Η σύνταξη των καταλόγων αυτών συνιστά αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και μπορεί να ανατίθεται σε φορείς με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο, συγκεκριμένα σε ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επάρκεια για τη σχετική επιστημονική τεκμηρίωση.

4. Οι άδειες για την εκπόνηση προγραμμάτων και σχεδίων επιστημονικής έρευνας για είδη και οικοτόπους εκδίδονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 23 Α΄), του π.δ. 67/1981 περί προστασίας της Ελληνικής Άγριας Πανίδας και του ν. 2637/1998 (ΦΕΚ 200 Β΄). Οι άδειες για την εκπόνηση ερευνών για προστατευόμενα αγροτικά είδη, φυλές και ποικιλίες εκδίδονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Οι άδειες για την εκπόνηση ερευνών για αγροτικά είδη που περιλαμβάνονται στη Διεθνή Συνθήκη σχετικά με τους Φυτογενετικούς Πόρους, τη διατροφή και τη γεωργία όπως κυρώθηκε με το ν. 3165/2003, για τις φυλές και ποικιλίες εγκρίνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Για τα άγρια είδη και συγγενή των καλλιεργούμενων ειδών, οι άδειες εκδίδονται από την Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος μετά από τη σύμφωνη γνώμη της Εθνικής Τράπεζας Φυτογενετικού Υλικού (Ε.Τ.Φ.Υ.) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ειδικά για τα ενδημικά είδη ισχύει η διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 11. Για τη διενέργεια ερευνητικών έργων και σχεδίων μέσα στα όρια αρμοδιότητας φορέων διαχείρισης, απαιτείται έγγραφη άδεια από τον οικείο φορέα, με την οποία βεβαιώνεται ότι δεν αναμένεται να προκληθεί διατάραξη της ισορροπίας του οικοσυστήματος.

5. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής σε χρονικό διάστημα έξι ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου οφείλει:

α) Να απογράψει, κατά τον επιστημονικά πληρέστερο δυνατό τρόπο, τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας και να εκτιμήσει τις τάσεις και τις απειλές (καθώς και τα εισβάλλοντα ξενικά είδη).

β) Να απογράψει τις ιδιωτικές και δημόσιες επιστημονικές ή μη συλλογές (γονιδιακό υλικό, σπέρματα και γαμετικό υλικό, είδη φυτών, ζώων και άλλων ομάδων οργανισμών), καθώς και τους βοτανικούς και ζωολογικούς κήπους, τα φυτώρια κ.λπ.

γ) Να καταχωρίσει όλα τα παραπάνω σε μια βάση δεδομένων για τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας, η οποία θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

6. Το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, μετά τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος με αντικείμενο την προστασία και αειφόρο διαχείριση των αλιευτικών πόρων, οφείλει:

α) Να απογράψει την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων της Ελλάδας.

β) Να απογράψει τους δημόσιους, επιστημονικούς ή μη συλλογούς, όπως θα ορίζονται στο εν λόγω διάταγμα.

γ) Να καταχωρίσει όλα τα παραπάνω σε μία βάση δεδομένων για τους αλιευτικούς πόρους της Ελλάδας, η οποία θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

Άρθρο 18 **Ενημέρωση της κοινωνίας**

1. Η ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας και ενημέρωσης είναι υποχρέωση του κράτους.

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δημιουργεί ειδική διαδικτυακή πύλη ελεύθερης πρόσβασης, στην οποία αναρτά κάθε διαθέσιμη πληροφορία για την κατάσταση διατήρησης και το καθεστώς προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας.

3. Τα ακαδημαϊκά ιδρύματα, τα ερευνητικά ιδρύματα, οι επιστημονικές εταιρείες, οι περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις και γενικότερα όλοι οι φορείς που διεξάγουν προγράμματα έρευνας και διαχείρισης της βιοποικιλότητας, διαθέτουν προς το κοινό όλα τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα που προκύπτουν από το έργο τους. Ως πλέον πρόσφορο μέσο για τη διάθεση της επιστημονικής πληροφορίας προκρίνεται το διαδίκτυο. Από την υποχρέωση δημοσιοποίησης της επιστημονικής πληροφορίας που προκύπτει από τα προγράμματα έρευνας και διαχείρισης, εξαιρούνται δεδομένα, των οποίων η δημοσίευση θέτει σε κίνδυνο την επιβίωση των απειλούμενων ειδών, όπως για παράδειγμα οι συντεταγμένες κρίσιμων σημείων των ενδιαιτημάτων τους.

4. Διατηρούνται κέντρα ενημέρωσης ή πληροφόρησης για προστατευόμενες περιοχές, τα οποία κρίνονται λειτουργικά, και επικαιροποιούνται οι πληροφορίες σχετικά με τη βιοποικιλότητα που αυτά διαθέτουν. Διατηρούνται βοτανικοί κήποι οι οποίοι ανήκουν στη διαδικασία των αρμόδιων Υπουργείων που προκύπτουν οι πληροφορίες σχετικά με τα αυτόχθονα είδη που διατηρούν και προστατεύουν εκτός τόπου.

5. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκδίδει εκλαϊκευμένους οδηγούς αναγνώρισης οικοτόπων και ειδών, οι οποίοι αναρτώνται και διαδικτυακά, με σκοπό την εξοικείωση του κοινού με το προστατευτέο αντικείμενο των οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.

Άρθρο 19 **Επιτροπή «Φύση 2000»**

1. Η απρόσκοπτη λειτουργία της Επιτροπής «Φύση 2000» του άρθρου 5 της κοινής υπουργικής απόφασης

της 11.12.1998, οι αρμοδιότητες της οποίας συμπληρώθηκαν με το άρθρο 17 του ν. 2742/1999, αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση του εκάστοτε Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2. Η Επιτροπή «Φύση 2000» αποτελεί το κεντρικό επιστημονικό γνωμοδοτικό όργανο του Κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας.

Άρθρο 20 **Εξουσιοδοτικές Διατάξεις**

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του Υπουργού Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας κατά περίπτωση καθορίζονται κριτήρια και ρυθμίσεις για τη λειτουργία ή την απομάκρυνση των υπαρχουσών εγκαταστάσεων των α΄ έως ε΄ περιπτώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 9.

2. α) Το περιεχόμενο των σχεδίων δράσης της παραγράφου 2 του άρθρου 10 για τα σημαντικά είδη που απειλούνται, καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών: α) Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, β) Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και γ) Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας κατά περίπτωση. Τα σχέδια δράσης καταρτίζονται υπό την εποπτεία των αρμόδιων υπηρεσιών των συναρμόδιων υπουργείων και εγκρίνονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής «Φύση 2000».

β) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται μέτρα για την επίτευξη προστασίας των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων και των αυτοφυών άγριων φυτικών ειδών, συγγενών καλλιεργούμενων, που απειλούνται. Ως ζώνες προστασίας ορίζονται οι περιοχές που αυτοφύονται άγρια συγγενή των καλλιεργούμενων φυτικών ειδών. Μέσα στην ίδια απόφαση ορίζονται και μέτρα προστασίας, ιδίως περιορισμοί στη συλλογή και κοπή των φυτών αυτών, περιορισμοί στη βόσκηση, προστασία από πυρκαγιές, περιορισμός της διάβρωσης του εδάφους, εκτός τόπου (ex situ) διατήρησή τους σε βοτανικούς κήπους ή / και σε τράπεζες γενετικού υλικού και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών: α) Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και β) Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκπονούνται και εγκρίνονται σχέδια ανάκαμψης για τα άκρως μεταναστευτικά είδη θαλάσσιων ιχθύων. Τα σχέδια ανάκαμψης εξειδικεύουν τεχνικά μέτρα που στοχεύουν στην επίτευξη με υψηλές πιθανότητες, των τριών κριτηρίων αξιολόγησης της πρόδου προς την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης πληθυσμών ειδών ιχθύων που αποτελούν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης, καθώς και των αντιστοιχώς χρησιμοποιούμενων δεικτών της Οδηγίας 2008/56/ΕΚ. Τα τεχνικά μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν περιορισμούς στη χρήση σκαφών και εργαλείων, ελάχιστα μεγέθη ιχθύων, τοπικούς και χρονικούς περιορισμούς.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών: α) Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, β) Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και γ) Προστασίας του Πολίτη, καθορίζονται ειδικότεροι όροι διαχείρισης και απόρριψης του έρματος των πλοίων για τον περιορισμό της εισαγωγής εισβαλλόντων ξενικών ειδών θαλάσσιας πανίδας και χλωρίδας και μικροοργανισμών, σύμφωνα τη

Διεθνή Σύμβαση για τον Έλεγχο και τη Διαχείριση των νερών έρματος και των κατακαθισμάτων πλοίων του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΙΜΟ), η οποία δεν έχει κυρωθεί από την Ελλάδα.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών: α) Οικονομικών, β) Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και γ) Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζεται ο υπόχρεος προς καταβολή των δαπανών μεταγωγής, υποδοχής, τροφοδοσίας, φύλαξης, περίθαλψης και, προκειμένου περί ξενικών δειγμάτων, επαναπατρισμού των δειγμάτων άγριας πανίδας, καθώς και κάθε άλλης απαραίτητης για την προστασία τους δαπάνης που πραγματοποιείται μετά την κατά τη διάταξη του άρθρου 288α του ν.δ. 86/1969 κατάσχεση αυτών. Επίσης, ορίζεται ο τρόπος διαπίστωσης των δαπανών και εν γένει η διαδικασία απόδοσής τους στα Κέντρα Περιθαλψής Ειδών Άγριας Πανίδας υ.α. 336107/14.2.2000 (ΦΕΚ 223 Β'), εάν αυτά έχουν προβεί στις ανωτέρω ενέργειες.

6. α) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εγκρίνεται ο κατάλογος της περίπτωσης α' παράγραφος 3 του άρθρου 13 και καθορίζονται συνολικά ή κατά κατηγορία οι αναγκαίοι όροι και περιορισμοί για την προστασία και την ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγρότοπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν, οι οποίοι μπορεί να αφορούν και γειτονικές περιοχές. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εξειδικεύονται οι πιο πάνω όροι και περιορισμοί κατά περίπτωση.

β) Μετά την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της περίπτωσης α', ο κατάλογος των μικρών παράκτιων υγρότοπων συμπληρώνεται με υπουργική απόφαση ύστερα από εισηγήσεις της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή των υπηρεσιών περιβάλλοντος των χωρικών αρμόδιων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

γ) Παράκτιοι μικροί υγρότοποι που εγκρίνονται κατά θέση και όρια με το προεδρικό διάταγμα της περίπτωσης α' εφόσον κείνται εν όλω ή εν μέρει μέσα σε νομίμως οριοθετημένους οικισμούς, εξαιρούνται αυτοδικαίως, μετά την έκδοση του εν λόγω διατάγματος, των ορίων των οικισμών αυτών, τροποποιουμένων αναλόγως των κατά περίπτωση αποφάσεων ή προεδρικών διαταγμάτων με το οποίο έχουν οριοθετηθεί οι οικισμοί αυτοί.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των συναρμολογικών υπηρεσιών και την υπάρχουσα επιστημονική τεκμηρίωση, καταρτίζονται κατάλογοι υγρότοπων με επιφάνεια μεγαλύτερη των 80 στρεμμάτων, εφόσον αυτοί δεν έχουν οριοθετηθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 1650/1986. Ο κατάλογος που περιλαμβάνει τα ιδιαίτερα οικολογικά χαρακτηριστικά, το μέγεθος και τη θέση κάθε υγρότοπου, συνεκτιμάται υποχρεωτικά από τις υπηρεσίες της κρατικής και αποκεντρωμένης διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης κατά τη λήψη αποφάσεων που μπορεί να επηρεάζουν αμέσως ή εμμέσως τις εκτάσεις αυτές. Για τον καθορισμό όρων δόμησης, χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα στους υγρότοπους αυτούς εφόσον δεν έχουν θεσπιστεί τέτοιοι στα πλαίσια ένταξής τους σε ευρύτερη προστατευόμενη περιοχή ή απαιτείται τροποποίησή τους

εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 1β του ν.1650/1986. Για τους υγροτόπους αυτούς μέχρι την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση αποστράγγισή τους και η μερική ή ολική επιχωμάτωσή τους.

7. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 13 όσον αφορά στις περιπτώσεις που εξαιρούνται από την τιθέμενη απαγόρευση. Κατά τα λοιπά, η διάταξη εφαρμόζεται από της ισχύος του νόμου αυτού. Με απόφαση του ίδιου μπορεί ακόμη να απαγορεύεται η κίνηση συγκεκριμένων κατηγοριών μηχανοκίνητων οχημάτων σε συγκεκριμένους δρόμους για ολόκληρο το έτος ή συγκεκριμένες εποχές του έτους, με σκοπό την προστασία των εδαφών από τη διάβρωση και τη διατήρηση των οικοτόπων, της χλωρίδας και της πανίδας.

8. α). Στην κρίσιμη παράκτια ζώνη περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο ο αιγιαλός και η παραλία, η ζώνη εναπόθεσης υλικών από τη δράση της θάλασσας, του ανέμου, των ρεμάτων ή ποταμών, είτε γενικότερα από τη διάβρωση των γειτονικών, στην παράκτια περιοχή, εδαφών, τα οποία μπορεί να αποτελούνται από άμμο, αμμοχάλικα, βότσαλα, κροκάλες κ.λπ. και τη χαρακτηριστική χλωρίδα (που μεταξύ άλλων συμβάλλει στη σταθεροποίηση των αποθέσεων) και πανίδα των εκτάσεων αυτών. Στη ζώνη αυτή περιλαμβάνονται επίσης οι αμμώδεις λωρίδες που ενώνουν ένα νησί με το ηπειρωτικό τμήμα (tombolo - προσάμμωση), τα αμμώδη βέλη, οι αμμοθίνες, βραχώδεις ή άλλες εκτάσεις, με ή χωρίς αποθέσεις άλλων υλικών, τουλάχιστον μέχρι το σημείο που είναι εμφανής η επίδραση της θάλασσας, καθώς και απόκρημνες ακτές. Για την επέμβαση σε χαρακτηρισμένες χερσαίες ζώνες λιμένα ή χώρων που έχουν εξομοιωθεί με ζώνες λιμένα, οι οποίες υπάγονται στην κρίσιμη ζώνη και στις οποίες δεν έχει γίνει επέμβαση, απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εξειδικεύονται τα κριτήρια και οι προδιαγραφές για την οριοθέτηση της παραπάνω ζώνης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

β) Με προεδρικά διατάγματα τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, οριοθετείται η κρίσιμη παράκτια ζώνη της χώρας. Στα ίδια διατάγματα ή σε διατάγματα καθορισμού χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης, μπορεί να καθορίζεται το όριο της παράκτιας ζώνης, μέσα στην οποία εντάσσεται η κρίσιμη παράκτια ζώνη.

9. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, χωροθετούνται τα Κέντρα Περιθαλψής Ειδών Άγριας Πανίδας της Υ.Α. 336107/14.2.2000 (ΦΕΚ 223 Β'), με την επιφύλαξη του άρθρου 8 παράγραφος 2 της ως άνω απόφασης και καθορίζονται οι ειδικοί όροι δόμησης αυτών. Μέχρι τη δημοσίευση κάθε προεδρικού διατάγματος εφαρμόζονται οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

10. α) Σε κάθε περίπτωση κατά την οποία διαπιστώνεται, βάσει των διαθέσιμων επιστημονικών στοιχείων, μείωση των πληθυσμών ενός ή περισσότερων απειλούμενων ειδών της άγριας χλωρίδας ή πανίδας, ή άλλης ομάδας οργανισμών, συρρίκνωση του φυσικού χώρου εξάπλωσής τους, υποβάθμιση της κατάστασης ή συρρίκνωση

ση των οικότοπων που είναι απαραίτητοι για την επιβίωση των ειδών αυτών ή οικοτόπων προτεραιότητας, σύμφωνα με το παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο αυτό συμβαίνει, με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των συναρμόδιων κατά περίπτωση Υπουργών μπορεί, ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας και λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικούς και οικονομικούς λόγους, να καθορίζεται κατεπειγόντως κάθε ενδεδειγμένο μέτρο για την αντιμετώπιση της κατάστασης και την επαναφορά στην προηγούμενη κατάσταση των πληθυσμών των ειδών ή του γεωγραφικού χώρου εξάπλωσής τους ή της έκτασης και κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων.

Τέτοια μέτρα μπορούν να είναι, ενδεικτικά, η διακοπή κατασκευαστικών εργασιών, η διακοπή ή τροποποίηση των όρων λειτουργίας έργων, η απαγόρευση της πρόσβασης του κοινού σε συγκεκριμένες περιοχές, ο περιορισμός ή η απαγόρευση της θήρας, ο περιορισμός ή απαγόρευση της αμμοληψίας, η μείωση των απολήψιμων ποσοτήτων ύδατος από πηγές, λίμνες, ποταμούς ή ταμειυτήρες, η εισαγωγή στη φύση ατόμων του απειλούμενου είδους, η απομάκρυνση ξενικών - εισβαλλόντων ειδών και εν γένει κάθε πρόσφορο κατά περίπτωση μέτρο. Στην ίδια απόφαση θα προσδιορίζεται η χρονική διάρκεια ισχύος των μέτρων που λαμβάνονται.

β) Η κατάσταση των πιο πάνω στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος και η εφαρμογή και τα αποτελέσματα των μέτρων που λαμβάνονται ως συνέπεια της διαπιστωθείσας κατά τα παραπάνω υποβάθμισης, παρακολουθούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

γ) Η απόφαση της παραγράφου 10α μπορεί να συνοδεύεται από διαχειριστικό σχέδιο με αντικείμενο την αποκατάσταση της διαπιστωθείσας υποβάθμισης. Το διαχειριστικό σχέδιο περιλαμβάνει περιγραφή των απαιτούμενων διαχειριστικών δράσεων για τη διατήρηση του είδους ή οικοτόπου που θίγεται, κριτήρια και δείκτες για την εκτίμηση της πορείας αποκατάστασης, καθώς και εκτίμηση του χρόνου ισχύος των επειγόντων μέτρων που απαιτούνται και του κόστους για την εφαρμογή τους.

11. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζει με απόφασή του κίνητρα για την προστασία της βιοποικιλότητας και των σημαντικών οικοσυστημάτων, όπως βραβεία, πλαίσιο οικονομικών ενισχύσεων και μητρώα επιχειρήσεων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, οι οποίες εφαρμόζουν κατά την παραγωγική διαδικασία υποδειγματικές πρακτικές προστασίας της βιοποικιλότητας.

12. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που εκδίδεται μέσα σε έξι μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις των προδιαγραφών συλλογής ερευνητικών ή άλλων δεδομένων για το περιβάλλον, σύμφωνα και με όσα προβλέπονται στο ν. 3882/2010 (ΦΕΚ 166 Α΄).

13. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται οι όροι προστασίας και αειφόρου διαχείρισης των φυτογενετικών πόρων για τη διατροφή και τη γεωργία, καθώς και η διαδικασία:

α) απογραφής της αγροτικής βιοποικιλότητας της Ελλάδας,

β) απογραφής των ιδιωτικών και δημόσιων επιστημονικών ή μη συλλογών, δηλαδή της Εθνικής Τράπεζας Φυ-

τογενετικού Υλικού (Ε.Τ.Φ.Υ.), των Διαπιστευμένων Τραπεζών Φυτογενετικού Υλικού (Δ.Τ.Γ.Υ.) και των Διατηρητών Φυτογενετικού Υλικού (Δ.Γ.Υ.), καθώς και των βοτανικών κήπων που διατηρούν τέτοιο υλικό και

γ) καταχώρισης όλων των παραπάνω σε μια βάση δεδομένων για την αγροτική βιοποικιλότητα της Ελλάδας, η οποία θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

14. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ιδρύεται στην Ειδική Γραμματεία Δασών Εθνική Τράπεζα Δασικού Γενετικού Υλικού (Ε.Τ.Δ.Γ.Υ.) με σκοπό τη διατήρηση, προστασία και αειφορική διαχείριση των δασικών γενετικών πόρων. Έργο της Εθνικής Τράπεζας Δασικού Γενετικού Υλικού (Ε.Τ.Δ.Γ.Υ.) είναι:

α) Η απογραφή, ο χαρακτηρισμός, η αξιολόγηση και διατήρηση των δασικών γενετικών πόρων, καθώς και η πιστοποίηση των ενδημικών γενετικών πόρων. Τα δημόσια και ιδιωτικά φυτώρια χρησιμοποιούν μόνο πιστοποιημένους γενετικούς πόρους ενδημικών ειδών από την Τράπεζα Γενετικού Υλικού για την παραγωγή δενδρυλλίων.

β) Η προστασία και παρακολούθηση μονάδων προστασίας δασικών γενετικών πόρων.

γ) Η προστασία και παρακολούθηση της βιοποικιλότητας της μακκίας βλάστησης.

δ) Η απογραφή των ιδιωτικών και δημόσιων, επιστημονικών και μη συλλογών.

ε) Η καταχώριση σε βάση δεδομένων των δασικών γενετικών πόρων της Ελλάδας, η οποία θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

15. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθορίζεται η έννοια του «κοινοχρήστου δρόμου» της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του προεδρικού διατάγματος της 24 – 31.5.1985.

Άρθρο 21 **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Πράξεις χαρακτηρισμού και οριοθέτησης περιοχών ως «Περιοχές Οικοανάπτυξης» της παρ. 5 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, που έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, διατηρούνται σε ισχύ. Τυχόν αναθεώρηση των πράξεων αυτών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Οι περιοχές που είναι χαρακτηρισμένες ως καταφύγια άγριας ζωής μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εντάσσονται στις διατάξεις του άρθρου 5.

3. Οι περιοχές, η διαδικασία χαρακτηρισμού των οποίων σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν. 1650/1986 εκκρεμεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, εντάσσονται με τις αντίστοιχες πράξεις χαρακτηρισμού και οριοθέτησης στις κατηγορίες προστασίας του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 5.

4. α) Μέχρι την έκδοση της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής της παραγράφου 6 του άρθρου 6, εφαρμόζονται αναλόγως τα προβλεπόμενα από την κ.υ.α. 69269/ 5387/1990 (ΦΕΚ 678 Β΄), των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας, Γεωργίας, Πολιτισμού, Εμπορικής Ναυτιλίας, Τουρισμού, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Μετα-

φορών και Επικοινωνιών, με την επιφύλαξη της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 6.

β) Μέχρι τη σύνταξη των προδιαγραφών των ειδικών εκθέσεων της παραγράφου 6 του άρθρου 6 και εφόσον η εφαρμογή των τελευταίων δεν θέτει σε κίνδυνο τη φυσιογνωμία των συγκεκριμένων περιοχών, επιτρέπεται ο χαρακτηρισμός περιοχών ως περιφερειακών πάρκων, καταφυγίων άγριας ζωής ή προστατευόμενων τοπίων με βάση έκθεση που περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο: α) την ακριβή ψηφιακή οριοθέτηση, ονομασία και έκταση της περιοχής, β) τους σκοπούς διατήρησης, γ) περιγραφή και αξιολόγηση των προστατευτέων οικολογικών χαρακτηριστικών, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και της κατάστασης διατήρησής τους, δ) τις υφιστάμενες χρήσεις και πιέσεις και ε) τις προτάσεις διαχείρισης.

γ) Μέχρι τη σύνταξη των προδιαγραφών των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών της παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 6, ισχύουν οι προδιαγραφές που περιγράφονται στον Πίνακα 4 της κ.υ.α. 69269/5387/1990.

5.α) Οικοδομικές άδειες μέσα στα όρια περιοχών του δικτύου Natura 2000 που έχουν νομίμως εκδοθεί και ισχύουν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, εκτελούνται όπως εκδόθηκαν.

β) Αιτήσεις για έκδοση οικοδομικών αδειών μέσα στα όρια περιοχών του δικτύου Natura 2000, για τις οποίες έχουν υποβληθεί πλήρεις φάκελοι στις αρμόδιες υπηρεσίες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, εκδίδονται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις.

γ) Επιτρέπεται η αναθεώρηση οικοδομικής άδειας υφιστάμενου κτίσματος σε μη άρτια οικόπεδα, κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον δεν επέρχεται αύξηση της κάλυψης ή του όγκου του.

6.α) Αιτήσεις για την έκδοση αδειών έργων και δραστηριοτήτων σε προστατευόμενες περιοχές, για τις οποίες έχουν υποβληθεί πλήρεις φάκελοι στις αρμόδιες υπηρεσίες κατά τις διατάξεις της κείμενης σχετικής νομοθεσίας, πριν από την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων ή αποφάσεων χαρακτηρισμού των περιοχών του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 6 ή πριν την έγκριση των σχεδίων διαχείρισης που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 18 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 4, εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατ' εφαρμογή των προϊσχυουσών διατάξεων, εφόσον δεν θίγονται οι στόχοι διατήρησης, όπως αυτοί ορίζονται στις παραπάνω πράξεις.

β) Στις περιπτώσεις σταθμών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για τους οποίους έχει χορηγηθεί θετική γνωμοδότηση επί της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) ή απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (Ε.Π.Ο.) ή βεβαίωση απαλλαγής από Ε.Π.Ο., πριν από την έκδοση των διαταγμάτων ή αποφάσεων χαρακτηρισμού των περιοχών εγκατάστασης που προβλέπονται στο άρθρο 21 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 6 ή πριν την έγκριση των σχεδίων διαχείρισης που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 18 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 4, τα σχετικά αιτήματα για την χορήγηση των απαιτούμενων αδειών και εγκρίσεων, περιλαμβανομένων της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, της άδειας εγκατάστασης και της άδειας λειτουργίας, εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατ' εφαρμογή των προϊσχυουσών διατάξεων.

γ) Τα εδάφια α' και β' δεν εφαρμόζονται στις περιο-

χές απόλυτης προστασίας της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 5 του παρόντος, που καθορίζονται με νέες κανονιστικές ρυθμίσεις.

Άρθρο 22 **Καταργούμενες διατάξεις**

1. Καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 57 του ν. 2637/1998 (ΦΕΚ 200 Α').

2. Καταργείται η παρ. Β.2 του άρθρου 4 της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Γεωργίας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Πολιτισμού της 11.12.1998 (ΦΕΚ 1289 Β').

3. Καταργείται η υπ' αριθμ. 71961/3670/1991 υπουργική απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων «Καθορισμός των όρων και της διαδικασίας ανακοίνωσης των σχεδίων προεδρικών διαταγμάτων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986» (ΦΕΚ 541 Β').

4. Ειδικές ή γενικές διατάξεις που έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος ή ρυθμίζουν διαφορετικά ίδια θέματα καταργούνται από την έναρξη ισχύος αυτού, εξαιρουμένων των προεδρικών διαταγμάτων που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' **ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΕΜΑΤΑ**

Άρθρο 23 **Νομοπαρασκευαστικές επιτροπές**

1. Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να συνιστώνται:

α. Ειδικές επιτροπές και ομάδες εργασίας εντεταλμένες επί ειδικότερων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, από εν ενεργεία δικαστικούς λειτουργούς, μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθηγητές Πανεπιστημίου, δικηγόρους, υπηρεσιακούς παράγοντες του ως άνω Υπουργείου ή άλλων υπηρεσιών, καθώς και πρόσωπα τα οποία διαθέτουν τις κατά περίπτωση απαιτούμενες γνώσεις ή εμπειρία.

β. Μόνιμη νομοπαρασκευαστική επιτροπή και ειδικές νομοπαρασκευαστικές επιτροπές από εν ενεργεία δικαστικούς λειτουργούς, Νομικούς Συμβούλους ή Παρέδρους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθηγητές Πανεπιστημίου και δικηγόρους, καθώς και υπηρεσιακούς παράγοντες του ίδιου Υπουργείου.

2. Οι ειδικές επιτροπές και ομάδες εργασίας της περίπτωσης α' και οι ειδικές νομοπαρασκευαστικές επιτροπές της περίπτωσης β' της προηγούμενης παραγράφου συνιστώνται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στην οποία, μεταξύ των άλλων, θα καθορίζεται ο αριθμός των μελών της οικείας επιτροπής και ομάδας εργασίας, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία της, ενώ, με την ίδια απόφαση, καθήκοντα γραμματέων καθεμιάς από τις επιτροπές αυτές ανατίθενται στο προσωπικό του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής

Αλλαγής. Στους προέδρους, τα μέλη και τους γραμματείς των επιτροπών αυτών και των ομάδων εργασίας καταβάλλεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σύμφωνα με τις κείμενες, για τις αποζημιώσεις των μελών συλλογικών οργάνων, διατάξεις.

3. Η μόνιμη νομοπαρασκευαστική επιτροπή της περίπτωσης β' της πρώτης παραγράφου συνιστάται με κοινή απόφαση Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με την οποία μεταξύ άλλων καθορίζεται ο ακριβής αριθμός των μελών της, που δεν θα υπερβαίνει τα επτά, η αποζημίωσή τους, καθώς και η αποζημίωση των γραμματέων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία της.

4. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, αναπληρούμενος από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου, μπορεί να προεδρεύει στη μόνιμη και στις άλλες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές που λειτουργούν στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Από τις επιτροπές αυτές, εκείνες που δεν έχουν μόνιμο χαρακτήρα περατώνουν το έργο τους μέσα στην προθεσμία που ορίζει η απόφαση για τη συγκρότησή τους. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται για χρονικό διάστημα όχι ανώτερο των οκτώ μηνών.

Άρθρο 24 **Νομική κάλυψη υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.**

Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 3316/2005 (ΦΕΚ 308 Α') εφαρμόζονται αναλόγως και στους υπαλλήλους των εποπτευόμενων από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), στους οποίους έχουν ανατεθεί κυρίως τεχνικής φύσεως καθήκοντα ή απασχολούνται σε υποστηρικτικές των καθηκόντων αυτών δραστηριότητες και εφόσον δεν καλύπτονται από αντίστοιχη ειδική διάταξη ούτε η νομική τους υπηρεσία διεξάγεται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προσδιορίζονται ειδικότερα οι όροι και οι λοιπές προϋποθέσεις ανάθεσης, οι αναγκαίες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, ενώ οι καλυπτόμενες δαπάνες και υπηρεσίες, η διαδικασία καταβολής της αμοιβής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια προβλέπονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 25

Το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Οργανισμός Διοίκησης και Διαχείρισης Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης Αντώνη Τρίτση», το οποίο συστάθηκε με το π.δ. 184/2002 (ΦΕΚ 172 Α'), κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 15 παρ. 9 του ν. 2742/1999, ως φορέας διαχείρισης, χρηματοδοτείται, εκτός των άλλων πόρων που προβλέπονται στο άρθρο 6 του ίδιου διατάγματος και από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 26

1. Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3021/2002 (ΦΕΚ 143 Α') αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Η διαχείριση και η εν γένει λειτουργία και συντήρηση του δικτύου καλωδιακής τηλεόρασης που έχει εγκατασταθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στις περιοχές Πλάκας, Εξαρχείων και Κολωνακίου του Δήμου Αθηναίων, ανήκουν εφεξής στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, το ανωτέρω δίκτυο μπορεί να επεκτείνεται και σε άλλες περιοχές του Νομού Αττικής.

Οι σχετικές πιστώσεις για την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής μεταφέρονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Οι εκκρεμείς διαδικασίες και συμβάσεις συντήρησης και λειτουργίας του δικτύου καλωδιακής τηλεόρασης, στις γεωγραφικές περιοχές της παραγράφου 1 του παρόντος, εκτελούνται και ολοκληρώνονται από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.»

2. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3021/2002 (ΦΕΚ 143 Α') προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Το άρθρο 23 του ν. 3242/2004 (ΦΕΚ 102 Α') καταργείται.»

Άρθρο 27

Στο τέλος της υποπαραγράφου 8 της παραγράφου Α' του άρθρου 9 του ν. 2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α') προστίθεται δύο σημεία και η διάταξη συμπληρώνεται ως εξής:

«δ. Ο χρόνος της θητείας του Γενικού Επιθεωρητή και του Τομεάρχη Επιθεωρητή θεωρείται ως χρόνος άσκησης καθηκόντων Προϊσταμένου Διεύθυνσης.

ε. Ο χρόνος της θητείας των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος θεωρείται ως χρόνος άσκησης καθηκόντων Προϊσταμένων Τμήματος.»

Άρθρο 28 **Μετεγκατάσταση οικισμών Ακρινής Νομού Κοζάνης και Αναργύρων Νομού Φλώρινας**

1. Οι οικισμοί Ακρινής του Νομού Κοζάνης και Αναργύρων του Νομού Φλώρινας, που γειτνιάζουν με ορυχεία και με εδάφη που διαθέτουν λιγνιτοφόρα κοιτάσματα, καθώς και με χώρους εκτεταμένων αποθέσεων, λόγω της δραστηριότητας της ΔΕΗ Α.Ε., μετεγκαθίστανται, για λόγους δημόσιας ωφέλειας που συνίσταται στην παραγωγή του δημόσιου αγαθού της ηλεκτρικής ενέργειας και προς προστασία της ποιότητας ζωής, κατ' εφαρμογή των κειμένων διατάξεων περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, μεταλλείων και Μεταλλευτικού Κώδικα και συναφών διαδικασιών περί μεταφοράς οικισμών, οι οποίες, λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της μετεγκατάστασης, θα πρέπει να ολοκληρωθούν σε χρόνο που δεν θα υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, εκδιδομένων των, σε κάθε στάδιο, προβλεπόμενων για την πλήρωση των ανωτέρω σκοπών κανονιστικών πράξεων.

2. Για το σκοπό αυτόν η ΔΕΗ Α.Ε., κατ' ανάλογη εφαρμογή των προβλεπόμενων επί μεταφοράς οικισμών εγκατεστημένων πάνω σε εδάφη με λιγνιτοφόρα κοιτάσματα, αναλαμβάνει την υποχρέωση να υποβάλει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, το συντομότερο δυνατόν από τη δημοσίευσή του

παρόντος νόμου, σχέδιο για τη μετεγκατάσταση των οικισμών αυτών, το οποίο εγκρίνεται με προεδρικό διάταγμα με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και στο οποίο διαλαμβάνονται, τα σχετικά μέτρα και όλες οι αναγκαίες διαδικασίες και τεχνικές λύσεις για την αγορά, ανταλλαγή ή και αναγκαστική απαλλοτρίωση των αναγκαίων γηπέδων, η αποκατάσταση των εκτάσεων που θα απελευθερωθούν με τη μεταφορά των υφιστάμενων οικισμών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, θα συνοδεύεται δε από τα αναγκαία τοπογραφικά διαγράμματα.

3. Η δαπάνη μεταφοράς και μετεγκατάστασης των οικισμών Ακρινής και Αναργύρων, καθώς και της αποκατάστασης και απελευθέρωσης των εκτάσεων των υφιστάμενων οικισμών, θα βαρύνει κατά το ήμισυ τη ΔΕΗ Α.Ε. και κατά το υπόλοιπο ήμισυ τον Κρατικό Προϋπολογισμό, οι δε αναγκαστικές απαλλοτριώσεις θα κηρυχθούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο και θα τις επισπεύδει. Στη βαρύνουσα τον Κρατικό Προϋπολογισμό δαπάνη μετεγκατάστασης των οικισμών Ακρινής και Αναργύρων, καθώς και αυτών της Ποντοκόμης και Μαυροπηγής, μπορεί να συμμετέχει και το καταβαλλόμενο από τη ΔΕΗ Α.Ε. «Τέλος Ανάπτυξης Βιομηχανικών Περιοχών Παραγωγής Ρεύματος», κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 20 του ν. 2446/1996 (ΦΕΚ 276 Α'), με αποφάσεις των οριζόμενων στις διατάξεις αυτές οργάνων. Το καταβαλλόμενο τέλος διατίθεται κυρίως για την επίσπευση των διαδικασιών μετεγκατάστασης, την ωρίμανση των αναγκαίων έργων, τον πολεοδομικό και αρχιτεκτονικό χαρακτήρα των οικισμών, καθώς και την κατασκευή κοινωφελών δημόσιου χαρακτήρα έργων στα πολεοδομικά κέντρα των εν λόγω οικισμών.

4. Στη ΔΕΗ Α.Ε. παρέχεται το δικαίωμα χρησιμοποίησης των απαλλοτριωθησομένων εκτάσεων του οικισμού Ακρινής, χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση, έως το 2018 για την απόθεση αγόνων υλικών των ορυχείων της. Ο τρόπος άσκησης των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του Δημοσίου επί των γηπέδων του οικισμού Αναργύρων, θα καθορίζεται με το στην άνω παράγραφο 2 προβλεπόμενο προεδρικό διάταγμα, τα ειδικότερα δε ζητήματα επί αυτού και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια θα ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 29

1. Στην παρ. 7 του άρθρου 8 του ν. 3208/2003 προστίθεται η φράση:

«Από τη χρηματοδότηση καλύπτονται και οι κάθε είδους δαπάνες της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος και του προσωπικού της που σχετίζονται με την υλοποίηση των έργων, εργασιών και δραστηριοτήτων του προηγούμενου εδαφίου.»

2. Τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα πιστώσεων που υπάρχουν στις 31.12.2010 στα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης και τα οποία έχουν κατανεμηθεί με σχετικές αποφάσεις έγκρισης του ΔΣ του ΚΤΓΚ και Δ στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 8 παρ. 6 του ν. 3208/2003, για την υλοποίηση

έργων και εργασιών και δραστηριοτήτων των Περιφερειακών Δασικών Υπηρεσιών που θα υπάγονται πλέον στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μεταφέρονται στην επόμενη χρήση του Πράσινου Ταμείου και διατίθενται και χρησιμοποιούνται από τις ίδιες δασικές υπηρεσίες για τους ίδιους σκοπούς.

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 13 του άρθρου 57 του ν. 2218/1994 (ΦΕΚ 90 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 14 του άρθρου 6 του ν. 2240/1994 (ΦΕΚ 153 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δασών, μπορεί να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις του άρθρου 28 του π.δ. 323/1989 για τη μελέτη, κατασκευή, εκτέλεση έργων, εργασιών και προμηθειών από τα αναφερόμενα στο άρθρο 16 του ν. 998/1979 όταν:

α. Το ύψος της προγραμματικής σύμβασης υπερβαίνει το ποσό των 500.000 ευρώ για την περιοχή ευθύνης του κάθε δασαρχείου.

β. Τα ως άνω έργα, μελέτες και προμήθειες αφορούν δασικού χαρακτήρα δημόσιες εκτάσεις που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α') ή προστατευόμενες δασικές περιοχές των δικτύων NATURA 2000 και RAMSAR.

Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις του άρθρου 28 του π.δ. 323/1989 για τη μελέτη, κατασκευή, εκτέλεση έργων, εργασιών και προμηθειών από τα αναφερόμενα στο άρθρο 16 του ν. 998/1979 εφόσον δεν εμπίπτουν στις ανωτέρω α' και β' περιπτώσεις.»

4. Οι διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 3147/2003 και του άρθρου 4 του ν. 2538/1997, όπως ισχύει, που αφορούν τους πτυχιούχους των Τμημάτων Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος και των Σχολών Τεχνολογίας Γεωπονίας – Τμήμα Δασοπονίας εφαρμόζονται πλέον κατά το μέρος που αφορά την Ειδική Γραμματεία Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τις Περιφερειακές Δασικές Υπηρεσίες από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Πόροι του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που προορίζονταν για την κάλυψη των δαπανών που προέκυπταν από την εφαρμογή των διατάξεων αυτών και αφορούν τους πτυχιούχους των παραπάνω σχολών, μεταφέρονται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Για την τοποθέτηση των παραπάνω πτυχιούχων σε ινστιτούτα του ΕΘΙΑΓΕ απαιτείται και συνυπογραφή του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στην αντίστοιχη κοινή υπουργική απόφαση.

5.α. Καταργείται το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης θ' του τμήματος ι' του άρθρου 10 του ν. 3208/2003 και η παράγραφος 10 του άρθρου 21 του ίδιου νόμου.

β. Δασικοί χάρτες που έχουν καταρτισθεί με βάση τις καταργούμενες διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου θεωρούνται και αναρτώνται ως έχουν, κατά τις διατάξεις του ν. 3889/2010.

Εκτάσεις, οι οποίες στους αναρτώμενους δασικούς χάρτες αποτυπώνονται ως μη δασικές, κατ' εφαρμογή των καταργούμενων διατάξεων, υπόκεινται υποχρεωτικά

στις αντιρρήσεις του άρθρου 15 του ν. 3889/2010, αν κατά την κρίση της οικείας Διεύθυνσης Δασών έχουν δασικό χαρακτήρα. Οι αντιρρήσεις υποβάλλονται ατελώς από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

γ. Εκτάσεις ή τμήματά τους που απώλεσαν το δασικό χαρακτήρα από επεμβάσεις, οι οποίες έγιναν σε εκτέλεση διοικητικών πράξεων εκδοθεισών κατ' εφαρμογή των καταργούμενων διατάξεων, δεν υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας μόνο ως προς το μέρος τους που καταλαμβάνεται από τις πράξεις αυτές.

6. Στο άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 3818/2010 προστίθεται εδάφιο γ' ως εξής:

«γ) η έκδοση οικοδομικών αδειών για τις εκτάσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί τελεσίδικη πράξη χαρακτηρισμού και δεν πρόκειται για δάσος ή δασική έκταση».

Άρθρο 30

Εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης για την εξυπηρέτηση των υδρευτικών αναγκών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης των νησιών του Αιγαίου

1. Για την εγκατάσταση και λειτουργία, σε νησιά αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής του Υπουργείου Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, όπως καθορίζεται με το άρθρο 1 του π.δ. 1/1986 (ΦΕΚ 1 Α'), μονάδων παραγωγής νερού ύδρευσης μέσω αφαλάτωσης που εγκαθιστά, λειτουργεί ή αναθέτει την εγκατάσταση και λειτουργία τους η Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής δεν απαιτείται οικοδομική άδεια, αλλά έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την αρμόδια Διεύθυνση Πολεοδομίας και δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της κ.υ.α. 13727/724/5.8.2003 (ΦΕΚ 1087 Β'), όπως ισχύει.

Για τις ανωτέρω μονάδες αφαλάτωσης ισχύουν οι ακόλουθοι περιορισμοί:

α) Η ημερήσια παραγωγή τους να μην υπερβαίνει τα 1.500 κυβικά μέτρα νερού.

β) Η εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύς του συστήματος παραγωγής νερού, μη συμπεριλαμβανομένης της ισχύος των αντλιοστασίων μεταφοράς θαλασσινού νερού, πόσιμου νερού και αλμολοίπου, να μην υπερβαίνει τα 300 Kw.

γ) Το παραγόμενο νερό να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αντιμετώπιση των υδρευτικών αναγκών των οικείων Ο.Τ.Α..

2. Για την εγκατάσταση των μονάδων αφαλάτωσης της παραγράφου 1, την επέκταση, την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των υφισταμένων, καθώς και των συνοδών έργων αυτών (δεξαμενές, αντλιοστάσια κ.λπ.) έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 209 του ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (ΦΕΚ 114 Α'), της παραγράφου 1 του άρθρου 3 και της παραγράφου 2 του άρθρου 14 του ν. 3851/2010 «Επιτάχυνση της Ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.» (ΦΕΚ 85 Α'). Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η ισχύουσα διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Για τα ανωτέρω τεχνικά έργα απαιτείται γνωμοδότηση του αρμόδιου Συμβουλίου Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος.

3. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές διάθεσης του αλμολοίπου, οι ειδικότεροι όροι λειτουργίας των μονάδων αφαλάτωσης για κάθε περιοχή, η αντιστοίχιση των έργων και δραστηριοτήτων της παραγράφου 1 με τους βαθμούς όχλησης που αναφέρονται στα πολεοδομικά διατάγματα, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 31

Διαδικασία έγκρισης πολεοδομικών ρυθμίσεων με προεδρικά διατάγματα - Παράταση προθεσμίας εκκρεμών διαδικασιών ανάθεσης πολεοδομικών μελετών - Κατάργηση διατάξεων του ν. 3212/2003 και του ν. 3399/2005

1. Πολεοδομικές ρυθμίσεις (όπως πολεοδομικές μελέτες επεκτάσεων, τοπικά ρυμοτομικά σχέδια, πολεοδομικές μελέτες αναθεώρησης ρυμοτομικών σχεδίων, όρων δόμησης και χρήσεων γης κ.ά.) που εγκρίθηκαν με διοικητικές πράξεις από αναρμόδια όργανα μπορούν να εγκριθούν με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού και γνωμοδότηση μόνο του αρμόδιου Σ.Χ.Ο.Π., υπό την προϋπόθεση ότι εγκρίνονται ως έχουν. Σε περίπτωση διαφοροποίησης των σχεδίων των παραπάνω ρυθμίσεων απαιτείται και η τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 3 του π.δ. της 17.7.1923. Αν η διαδικασία αυτή έχει τηρηθεί αρκεί η επικαιροποίηση της γνωμοδότησης του συμβουλίου του οικείου Ο.Τ.Α. χωρίς να απαιτείται η εκ νέου τήρησή της. Η ισχύς των παραπάνω προεδρικών διαταγμάτων ανατρέχει στην ημερομηνία δημοσίευσης των πρώτων διοικητικών πράξεων, οι οποίες καταργούνται ρητά με τα ίδια προεδρικά διατάγματα.

2. Η προθεσμία της παραγράφου 3α του άρθρου 30 του ν. 3889/2010 (ΦΕΚ 182 Α') παρατείνεται μέχρι 31.12.2011. Εντός της ίδιας προθεσμίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2508/1997, μπορεί να γίνει η ανάθεση εκπόνησης μελετών έγκρισης ή αναθεώρησης Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Γ.Π.Σ.) ή και Σχεδίων Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.), που έχουν ενταχθεί σε κοινοτικά προγράμματα χρηματοδότησης μέχρι 31.12.2010.

3. Η παρ. 4 του άρθρου 23 του ν. 3212/2003 (ΦΕΚ 308 Α') καταργείται.

Οικοδομικές άδειες και αναθεωρήσεις αδειών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με την παραπάνω καταργούμενη διάταξη εξακολουθούν να ισχύουν και εκτελούνται όπως εκδόθηκαν. Επίσης, σύμφωνα με την παραπάνω καταργούμενη διάταξη εκδίδονται, εκτελούνται και αναθεωρούνται οικοδομικές άδειες, εφόσον μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος έχει υποβληθεί στην αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία πλήρης φάκελος.

Επιτρέπεται η δόμηση κάθε άρτιου και οικοδομήσιμου γηπέδου στις εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές των νησιών, που αναφέρονται στα από 17.5.2002 (ΦΕΚ 402 Δ'), 24.10.2002 (ΦΕΚ 930 Δ') και 24.10.2002 (ΦΕΚ 931 Δ') προεδρικά διατάγματα, και σε γήπεδα των οποίων η κλίση, σύμφωνα με τις διατάξεις των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων, απαγορεύει τη δόμηση, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Η μέση κλίση του γηπέδου να μην υπερβαίνει το 40%.

β) Το κτίσμα να είναι μονόροφο και να μην υπερβαίνει τα 150 τ.μ..

γ) Το υπόγειο, όπου προκύπτει, να μην υπερβαίνει τα 30 τ.μ..

δ) Το ύψος του κτιρίου να μην υπερβαίνει τα 4,50 μ.. Το ύψος μετρείται από τη φυσική στάθμη του εδάφους σε κάθε σημείο του περιγράμματος του κτιρίου, έτσι ώστε η προβολή του ύψους του κτιρίου σε καμία περίπτωση να μην υπερβαίνει το ανωτέρω επιτρεπόμενο ύψος.

4. Η παρ. 23 του άρθρου 20 του ν. 3399/2005 (ΦΕΚ 255 Α΄) καταργείται.

Άρθρο 32

Η διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 19 του ν. 3208/2003 (ΦΕΚ 303 Α΄) εφαρμόζεται αναλόγως και για όλους τους υπαλλήλους του κλάδου ΔΕ Τεχνικών Οδηγών, όλων των Περιφερειακών Δασικών Υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της Χώρας, καθώς και της Ειδικής Γραμματείας Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η αποκλειστική προθεσμία των δύο (2) μηνών για την υποβολή της προβλεπόμενης αίτησης από τους ανωτέρω υπαλλήλους αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, η δε κοινή υπουργική απόφαση εκδίδεται από τους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 33

Τροποποιήσεις του άρθρου 22 του ν. 3897/2010

1. Η περίπτωση α΄ της παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 3897/2010 (ΦΕΚ 208 Α΄) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«α. Για τους χώρους που διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3843/2010 δεν οφείλονται αναδρομικά οποιοσδήποτε φόρος, καθώς και οποιασδήποτε μορφής τέλη και πρόστιμα. Τυχόν ήδη καταβληθέντες φόροι, τέλη και σχετικά πρόστιμα δεν αναζητούνται.»

2. Η περίπτωση γ΄ της παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 3897/2010 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«γ. Η αλλαγή της χρήσης του ακινήτου που επέρχεται με την υπαγωγή στις διατάξεις του ν. 3843/2010 δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του τέλους του άρθρου 24 του ν. 2130/1993, καθώς και των τελών του ν. 25/1975 και του άρθρου 25 του ν. 1828/1989, όπως ισχύουν.»

Άρθρο 34

1. Οι προθεσμίες υποβολής των δικαιολογητικών της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3843/2010 (ΦΕΚ 62 Α΄) στις πολεοδομικές υπηρεσίες για την υπαγωγή ακινήτων στις διατάξεις των διατηρούμενων χώρων του ίδιου ως άνω νόμου παρατείνονται αφότου έληξαν μέχρι την 30ή Ιουνίου 2011.

Για τις από 1.1.2011 υποβαλλόμενες αιτήσεις η προθεσμία καταβολής της πρώτης δόσης του ειδικού προστίμου, που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 6 του

ν. 3843/2010, όπως ισχύει, παρατείνεται μέχρι τις 31.10.2011.

2. Τα συλλογικά όργανα που προβλέπονται από την πολεοδομική νομοθεσία (Ε.Π.Α.Ε., Επιτροπές Κρίσης Αυθαιρέτων, Επιτροπές Κρίσης Ετοιμορροπων Κτιρίων, Συμβούλια Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος - Σ.Χ.Ο.Π.) συνεχίζουν να λειτουργούν και μετά την 1.1.2011 με την ίδια σύνθεση και χωρική αρμοδιότητα, μέχρι την εκ νέου συγκρότησή τους ή τη σύσταση νέων Οργάνων με αντίστοιχες αρμοδιότητες βάσει των ρυθμίσεων του ν. 3852/2010.

Άρθρο 35

Κύρωση δικτύου κοινόχρηστων χώρων οικισμών στερούμενων εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου

1.α. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση οίκοθεν ή μετά από πρόταση του οικείου δήμου ή μετά από αίτημα οποιουδήποτε προσώπου έχει έννομο συμφέρον μπορεί να επισπεύδει τη διαδικασία κύρωσης του υφιστάμενου, κατά τη δημοσίευση του παρόντος, δικτύου κοινόχρηστων χώρων οικισμών στερούμενων εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, είτε πρόκειται για οικισμούς με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους, οριοθετημένους κατά τις διατάξεις του από 24.4-3.5.1985 π.δ. (ΦΕΚ 181 Δ΄), όπως ισχύει, είτε για οικισμούς προϋφιστάμενους του έτους 1923, οριοθετημένους, κατά τις σχετικές διατάξεις όπως ισχύουν, είτε πρόκειται για μη οριοθετημένους οικισμούς, συμπεριλαμβανομένων και των κηρυγμένων ως παραδοσιακών, καθώς και των στάσιμων οικισμών.

Ως δίκτυο κοινόχρηστων χώρων, για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, νοούνται ιδίως οι οδοί, οι πεζόδρομοι, οι πλατείες και άλλοι ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι.

β. Η έναρξη της διαδικασίας γίνεται με τη σύνταξη τοπογραφικού διαγράμματος ή ορθοφωτοχάρτη κατάλληλης κλίμακας, για το σύνολο ή για τμήματα της έκτασης των οικισμών, στο οποίο αποτυπώνεται το παραπάνω δίκτυο κοινόχρηστων χώρων. Στο τοπογραφικό διάγραμμα ή στον ορθοφωτοχάρτη σημειώνονται τα συνεκτικά τμήματα του οικισμού, καθώς και τα ισχύοντα εγκεκριμένα όριά του, όπου υπάρχουν.

Εδαφικά τμήματα ακινήτων που, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, έχουν τεθεί σε κοινή χρήση με πράξεις παραχώρησης που έχουν μεταγραφεί αλλά δεν έχουν διαμορφωθεί ως κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού, μπορούν να ενταχθούν στο παραπάνω δίκτυο και διαμορφώνονται ως κοινόχρηστοι χώροι.

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εξετάζει την καταλληλότητα των χώρων αυτών, θέτει τους όρους για τη διαμόρφωσή τους και κρίνει ως προς την αναγκαιότητα υποβολής συμπληρωματικών μελετών.

γ. Το παραπάνω τοπογραφικό διάγραμμα ή ο ορθοφωτοχάρτης αναρτάται στο κατάστημα του οικείου δήμου, στην ιστοσελίδα του και σε κεντρικό σημείο του οικισμού για είκοσι (20) ημέρες και σχετική ανακοίνωση δημοσιεύεται σε δύο (2) εφημερίδες του οικείου δήμου και, εάν δεν υπάρχουν, της οικείας περιφέρειας. Από την κατά τα ως άνω ανάρτηση και εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την τελευταία ανακοίνωση στον Τύπο υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους στοιχεία για τη διάρθωση τυχόν σφαλμάτων ή τη συμπλήρωση ελλείψεων

της αποτύπωσης των υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων.

Η παραπάνω αρμόδια υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εξετάζει και ελέγχει τα στοιχεία και τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν και επιφέρει τις αναγκαίες διορθώσεις και συμπληρώσεις στο διάγραμμα εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας.

δ. Το δίκτυο κοινόχρηστων χώρων, όπως αποτυπώνεται στο παραπάνω τοπογραφικό διάγραμμα ή στον ορθοφωτοχάρτη, κυρώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως συνοδευόμενη από φωτοσμίκρυνση του παραπάνω διαγράμματος ή ορθοφωτοχάρτη. Για τους οικισμούς που δεν έχουν συγκεκριμένα όρια το δίκτυο κοινόχρηστων χώρων κυρώνεται μόνο για το συνεκτικό τμήμα ή τμήματα αυτού.

ε. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται το ειδικότερο περιεχόμενο, τα στοιχεία που αποτυπώνονται και απεικονίζονται, οι προδιαγραφές και ο τρόπος σύνταξης του τοπογραφικού διαγράμματος και των άλλων, κατά περίπτωση, αναγκαίων ειδικών μελετών, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας.

2. Οι παράγραφοι 2, 3 και 4 του άρθρου 6 του από 24.4.3.5.1985 π.δ. (ΦΕΚ 181 Δ'), όπως ισχύει, καταργούνται.

3. Οικοδομικές άδειες που έχουν εκδοθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος ή για την έκδοση των οποίων είχαν υποβληθεί πλήρεις φάκελοι κατά την 12.3.2010, κατ'

εφαρμογή των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 6 του παραπάνω προεδρικού διατάγματος εκτελούνται, εκδίδονται και αναθεωρούνται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις.

Οικοδομικές άδειες που έχουν εκδοθεί μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του παραπάνω προεδρικού διατάγματος εκτελούνται με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής και αναθεωρούνται μέχρι την κύρωση του δικτύου των κοινόχρηστων χώρων χωρίς νέα προσαύξηση της δομήσιμης επιφάνειας των ακινήτων.

Οικοδομικές άδειες για την έκδοση των οποίων έχουν υποβληθεί πλήρεις φάκελοι, μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του παραπάνω προεδρικού διατάγματος, εκδίδονται κατά τις ισχύουσες διατάξεις χωρίς την προσαύξηση της δομήσιμης επιφάνειας των ακινήτων βάσει της παραγράφου αυτής.

4. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ορίζονται ο τρόπος και οι διαδικασίες καθορισμού των επιτρεπόμενων χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης ή ειδικότερων προϋποθέσεων και περιορισμών που αφορούν στις επιτρεπόμενες χρήσεις ή τη δόμηση των ακινήτων, ανάλογα με την κατηγορία και τη θέση του οικισμού, ο τρόπος δημιουργίας νέων κοινόχρηστων χώρων ή τροποποίησης των υφιστάμενων, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την πολεοδομικά λειτουργική και βιώσιμη αναμόρφωση και ανάπτυξη των οικισμών αυτών.

Άρθρο 36
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα,

2011

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΛΗΝΙΚΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Δ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ